

Jaarverslag 2023

Jaarverslag 2023

Datum van goedkeuring **31/05/2024**

Volgnummer 2024 | 001

Coördinator + e-mailadres Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Katelijne Symens, katelijne.symens@minaraad.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Beste lezer,.....	3
Procesbeschrijving.....	4
Jaarverslag 2023.....	5
1 Enkele basisgegevens	5
Algemeen: input, through-put- en output.....	5
Hersamenstelling van de Minaraad	6
2 Inhoudelijke verwezenlijkingen van het werkjaar 2023	6
Adviezen inzake klimaatbeleid.....	6
Adviezen inzake energiebeleid	10
Adviezen inzake materialenbeleid en circulaire economie	12
Adviezen inzake milieu & gezondheid	13
Adviezen inzake lucht- en waterkwaliteitsbeleid	15
Adviezen inzake integraal waterbeleid (minus het kwaliteitsbeleid, hierboven).....	18
Adviezen inzake biodiversiteits- en ecosysteembeleid	21
Adviezen inzake regelgeving en <i>governance</i>	23
Adviezen bij de algemene zorg voor ‘duurzame ontwikkeling’	26
3 Kengetallen: ‘inputs’ in 2023	26
Algemene ‘input’: de wettelijke basis.....	26
De gestelde adviesvragen	26
De gestelde adviesvragen naargelang de rechtsgrond.....	27
Beknopt financieel verslag.....	29
De inzet van raadsorganisaties, raadsleden en secretariaatsleden	30
4 Kengetallen: ‘throughput’ in 2023.....	31
‘Werk-events’ – werkvergaderingen, hoorzittingen enz.	31
Raadszittingen en schriftelijke procedures.....	33
Zittingen van het Dagelijks Bestuur	34
5 kengetallen: ‘outputs’ in 2023	35
Kennisdocumenten	35
Kwantitatief beeld van het advieswerk	37
Het geleverde advieswerk vanuit het oogpunt van de werkvelden	39
BIJLAGEN	43

Beste lezer,

Voorliggend document betreft het jaarverslag 2023 van de Minaraad.

Als u vraagt wat is bijzonder geweest voor de werking van de Minaraad in 2023, dan kan ik het volgende antwoorden.

- De Vlaamse Regering keurde een algehele hersamenstelling goed van de Minaraad op 16 juni 2023 (Zie B.S. 6 september 2023).
- De Minaraad ontving meer dan 55 adviesvragen – een topjaar.
- De Minaraad leverde 48 adviezen af, inclusief jaarverslag en jaarprogramma – ook een topjaar. Gemiddeld gaat het om iets maar dan 10 pagina's tekst per adviesdocument.
- Om tot deze resultaten te komen, gingen er in of bij de Minaraad meer dan 90 'werk-events' door, naast een 10-tal raadszittingen en bijna even zoveel zittingen van het dagelijks bestuur.

Aangezien dit jaarverslag aan het einde van een legislatuur vastgesteld wordt, besteden we, door het grafisch in beeld brengen van kengetallen over onze producten en processen, niet alleen aandacht aan het werkjaar 2023, maar ook aan hoe we in de afgelopen vijf jaar gefunctioneerd hebben.

In 2023 fungeerde Walter Roggeman als voorzitter over het geheel van deze processen – dit keer op voordracht van raadsorganisatie Voka. In de afgelopen 14 werkjaren heeft Walter Roggeman aldus zes maal het voorzitterschap waargenomen. Hij heeft zich in elk van die werkjaren van zijn opdracht gekweten op de voor hem typische kalme maar geëngageerde wijze, steeds gekruid met een vleugje ironie. 2023 was een topjaar, en vormde dan ook een waardige bekroning op het werk van Walter Roggeman. De Minaraad is Walter dankbaar voor wat hij in de afgelopen jaren betekend heeft voor deze adviesraad.

Veel leesplezier!

Erik Grietens
Voorzitter Minaraad 2024

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag:	Niet van toepassing
Rechtsgrond van de adviesvraag:	Bestuursdecreet, artikel III, 106
Adviestermijn:	Niet van toepassing
Vorbereidende werkgroep:	Dagelijks Bestuur

Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 bepaalt, in artikel III.106.: *“Een strategische adviesraad brengt jaarlijks verslag uit van zijn werkzaamheden en publiceert dat op zijn website.”*.

Het huishoudelijk reglement van de Minaraad bepaalt, in artikel 12: *“Het dagelijks bestuur is ook bevoegd voor het ontwerpen van het [...] jaarverslag.”*.

Het Dagelijks Bestuur heeft dit ontwerpadvies vastgesteld bij schriftelijke procedure, die afliep op 31 mei.

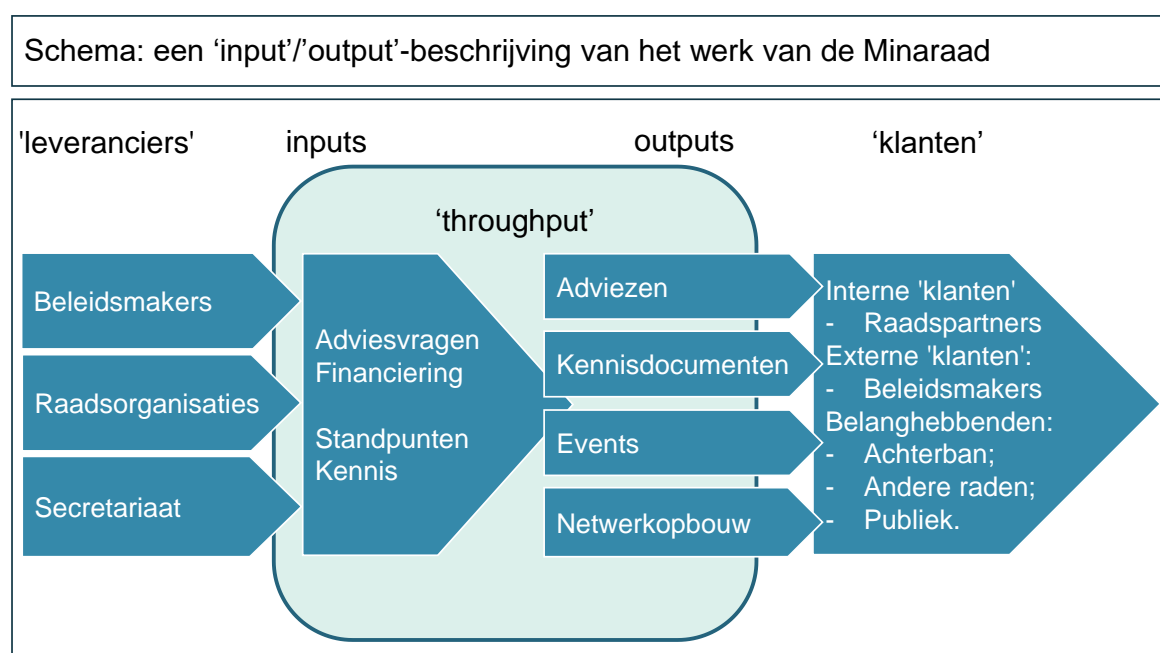
Jaarverslag 2023

1 Enkele basisgegevens

Algemeen: input, through-put- en output

De algemene opdracht van de Minaraad bestaat er in om (1) advies uit te brengen ten behoeve van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement, (2) bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, (3) de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, en (4) reflecties aan te leveren bij beleidsnota's. Bij de uitvoering van zijn opdracht genereert de Minaraad bovendien ook op een gestructureerde wijze een reeks 'interne overlegprocessen', en gaat hij diverse samenwerkingsverbanden aan met externe partners.

Voorliggend jaarverslag is, wat de hoofdstukken 3, 4 en 5 aangaat, gebaseerd op een input-output-model van de werking van de Minaraad, zoals weergegeven in navolgend schema.

Aan de 'input'-zijde zijn er de adviesvragen en het voorziene overheidsbudget, aangeleverd door de beleidsmakers, zowel als de standpunten en de kennis die aangeleverd worden door de raadsorganisaties en het secretariaat.

De 'throughput' betreft de processen binnen in de Minaraad: vooral werkgroepsvergaderingen, raadszittingen en zittingen van het dagelijks bestuur.

Aan de 'output'-zijde zijn er de adviezen, diverse types kennisdocumenten, events evenals, meer indirect, netwerkopbouw.

Met dit jaarverslag ligt de nadruk op het aanleveren van kengetallen voor een deel van de factoren uit het schema:

- De gestelde adviesvragen aan de inputzijde. In 2023 zijn er beduidend meer adviesvragen gesteld dan in de voorgaande jaren;

- De financiering: de financiële input bleef, index-gecorrigeerd, constant;
- De inzet van de raadsorganisaties;
- Bij de ‘throughput’, vooral, de hoeveelheid werkvergaderingen en vergelijkbare ‘events’;
- De evolutie van het aantal raadszittingen, aanwezigheden en schriftelijke procedures;
- De zittingen van het dagelijks bestuur;
- Bij de ‘output’ gaat het eerst over het aantal geproduceerde kennisdocumenten;
- Het aantal geproduceerde adviezen.

Vanwege de centrale betekenis van adviezen voor een adviesraad, komt er, vooraleer op die kengetallen in te gaan, eerst een hoofdstuk 2, met samenvattingen voor alle in 2023 verstrekte adviezen.

Hersamenstelling van de Minaraad

Een algemene hersamenstelling van de Minaraad vond plaats in 2023. Begin januari 2023 startte de secretaris met het aanschrijven van de raadsorganisaties om kandidaten voor te dragen. Het proces resulteerde in een goedkeuring door de Vlaamse Regering op 16 juni 2023; de publicatie van het hersamenstellingsbesluit verscheen in het Belgisch Staatsblad van 6 september 2023.

2 Inhoudelijke verwezenlijkingen van het werkjaar 2023

De hierna volgende beschrijving heeft alleen betrekking op de vastgestelde adviezen van het werkjaar 2023 – dus niet op kennisdocumenten, events enz. Het gaat om 46 samenvattingen, dus 46 adviezen. Eén advies behandelde evenwel drie adviesvragen in één, wat maakt dat men ook kan spreken van 48 adviezen.

De samenvattingen zijn gerangschikt per werkveld (bv. ‘biodiversiteit en ecosystemen’) of deel van een werkveld (bv. enerzijds ‘klimaatbeleid’, anderzijds ‘energiebeleid’). Binnen elk werkveld zijn ze vervolgens chronologisch gerangschikt. Elke adviessamenvatting wordt gegeven in het bestek van 10 à 15 regels. Telkens gaat de samenvatting vergezeld van een korte duiding van waargenomen effecten van het beschreven advies.

Adviezen inzake klimaatbeleid

[1] [Advies 2023-006](#), van 13 februari 2023, over het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP)

Samen met zes andere federale en gewestelijke adviesraden in België heeft de Minaraad een advies vastgesteld over hoe het Belgische NEKP 2030 zou moeten worden geactualiseerd, in lijn met de Europese Governance-verordening en Klimaatwet. De centrale vraag hierin was om te komen tot een samenhangend en geïntegreerd NEKP, dat zou beantwoorden aan het Europese kader en de Europese aanwijzingen, en aan de nieuwe klimaatambities. De Raden brachten de daartoe nodige samenwerkingsagenda in beeld, met name: (1) afspraken om op korte termijn te komen tot een geïntegreerde systemische visie, (2) een snelle gezamenlijk gedragen analyse van alle opmerkingen van de Commissie en (3) een duidelijke, afgestemde en overlegde onderzoeksagenda.

→ In het ontwerp van geactualiseerde NEKP (2023) verwees men naar de inhoud van dit advies.

[2] [Advies 2023-011](#), van 30 maart 2023, over de programmanota ‘klimaatsprong’

De Minaraad was positief over de zin, het bestaan, de structuur en het rollend karakter van de voor advies voorgelegde programmanota ‘Klimaatsprong’ voor de basisindustrie – wat niet wegneemt dat er bij de raadspartners uiteenlopende visies vastgesteld werden over hoe een op transitie gericht industriebeleid geconcipieerd hoort te worden. Iedere raadspartner was het er wel over eens dat dit programma niet alleen ‘stabiel’, ‘haalbaar’ en ‘coherent’ zou moeten zijn: het zou ook ‘effectief’ moeten zijn, wat betekent dat het zou moeten leiden tot klimaatneutraliteit. De Raad verstrekte voor het overige consensus-aanbevelingen bij de vier uitdagingen in dit programma: (*) het management van de stakeholders, (*) het management van de lange-termijn-doelen, (*) het management van de korte-termijn-doelstellingen evenals (*) het management van (sociale en milieu-) neveneffecten en randvoorwaarden. De Raad zag de korte planperiode (tot 2025) als een opstap naar een volgende, volwaardiger, planperiode en gaf diverse aanbevelingen en beschouwingen bij de acties die de onderscheiden werkgroepen zouden moeten ondernemen, evenals bij de evaluatie die aan het einde van die periode wordt voorzien.

→ Dit advies werd, samen met de andere verstrekte adviezen, uitvoerig besproken in de erop volgende regeringsnota voor de zitting van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023. Bij een 15-tal stellingen van de Minaraad werd feedback gegeven, met veelal de mededeling dat men de suggesties mee zou nemen bij de verdere uitrol van het programma. Het inzicht dat dit programma eigenlijk ook ‘effectief’ hoort te zijn, werd meegenomen. Naast dit alles mocht een delegatie van de Minaraad een toelichting geven in een daartoe georganiseerde hoorzitting van de Commissie Economie van het Vlaams Parlement, op 21 september 2023.

[3] [Advies 2023-015](#), van 4 mei 2023, over het decreet vervoersnetwerken koolstofdioxide

De Minaraad bevond de uitbouw van infrastructuur voor CCUS een strategische noodzaak en bevestigt dat een regelgevend kader voor CO₂-transport noodzakelijk zou zijn, gegeven het feit dat zo’n netwerk wellicht als een ‘natuurlijk monopolie’ zal functioneren. De in het decreet voorziene vierjaarlijkse ontwikkelingsplannen zouden wel meer *performance-based* moeten zijn, in functie van klimaatdoelen en van het programma ‘Klimaatsprong’. Het bereik van de te consulteren partijen zou moeten worden verbreed in relatie tot het ruimere achterland dat men wil bedienen. Voor wat de regulator aangaat vroeg de Minaraad om de regulerende, de studie- en de rapportagerol van de VREG te verbreden. Bijkomend wees de Raad op het niet te onderschatten ruimtelijke aspect: aangezien nu al sommige ETS-plichtige installaties ingeplant zijn op plaatsen waar het niet evident is om aan te sluiten bij een cluster, zullen er in die gevallen keuzes moeten worden gemaakt. In verband met de voorgenomen ‘veiligheidseisen’ zou onderzocht moeten worden of VLAREM en/of andere regelgeving moeten bijgesteld worden. Wat de beoogde structuur

van het netwerk betreft, wees de Minaraad op de niet uitgeklaarde kwestie inzake horizontale 'bundling' of 'unbundling' – een punt van onenigheid tussen de raadspartners.

→ *Op 17 mei 2023 mocht een delegatie van de Minaraad een presentatie geven over het advies voor een technische werkgroep van VEKA en stakeholders. Over het advies werd ook gepubliceerd in het vakblad Milieukrant van 31 mei 2023. In de regeringsnota voor de zitting van de Vlaamse Regering van 31 augustus – en in het overeenkomstige stuk voor het Vlaams Parlement – werden diverse bemerkingen van het advies van de Minaraad geheel of gedeeltelijk overgenomen, bv. inzake de te verbreden rol van de VREG en het wenselijke karakter van de ontwikkelingsplannen.*

[4] [Advies 2023-032](#), van 28 september 2023, over *governance* in de actualisatie van het VEKP

Met dit advies ging de Minaraad onder meer in op de vraag in hoeverre de Europese regelgeving correct geïmplementeerd wordt in het Vlaamse beleid. Hierbij bleef er tussen de raadspartners wel onenigheid over de vraag of de reductiedoelstelling van -40% voor het geheel van [het Vlaamse] niet-ETS aanvaardbaar en voldoende zou zijn. Er kon in ieder geval een 'delta' vastgesteld worden met de -47%-doelstelling die voor België geldt: wat zijn de mogelijke gevolgen van deze 'delta' en welke keuzes zullen er worden gemaakt? De Raad pleitte in dit verband voor toekomstgerichte keuzes en voor een constructieve 'mentaliteit van samenwerking' met de andere (Belgische) deelstaten. Om daadwerkelijk tot rationeel onderbouwde keuze te kunnen komen, zou er een goede doorrekening en onderbouwing moeten komen van de optie 'gebruik van flexibiliteitsmechanismen'.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

[5] [Advies 2023-033](#), van 28 september 2023, over 'mobiliteit' in de actualisatie van het VEKP

Kernwoorden in dit advies waren 'km-heffing voor vrachtwagens en bestelwagens', 'subsidie voor emissievrije voertuigen', 'uitrol laadinfrastructuur' en 'uitrol van walstroom'. Meer fundamenteel besprak de Minaraad enkele potentieel impactvolle maatregelen die nog niet waren opgenomen in het bestaande plan. De Minaraad pleitte voor een systeemaanpak, gestoeld op een visie 2050 op het lange-termijn mobiliteitsbeleid. Wat nodig zou zijn, was een adaptieve visie, waarbij onzekerheden zouden worden meegenomen en waarbij andere maatschappelijke uitdagingen worden verrekend. De beoogde systeemaanpak zou gericht moeten zijn op een duurzame 'modal shift'. Een verstandig ruimtelijk beleid ware alleszins nodig om een en ander mogelijk te maken. *Last but not least* herhaalde de Minaraad zijn pleidooi voor een gebiedsdekkende ('slimme') km-heffing, i.e. met intelligente tariefzetting.

→ *Het is niet duidelijk welke directe impact dit advies heeft gehad. Wel heeft de Vlaamse Regering op 3 mei 2024 een subsidie van 13,2 euro toegekend aan vijf projecten met investeringen voor walstroom in de Vlaamse zeehavens.*

[6] [Advies 2023-034](#), van 28 september 2023, over 'gebouwen' in de actualisatie van VEKP

In het advies over 'gebouwenbeleid' in de context van de actualisatie van het VEKP, beval de Raad aan dat dat de op dit moment beschikbare Vlaamse subsidies en andere

(financiële) renovatiemaatregelen tegen het licht zouden worden gehouden en geëvalueerd zouden worden in vergelijking met andere, mogelijk nieuwe, beleidsmaatregelen. Bij de discussie tussen de raadspartners kwamen volgende afwegingen aan bod: isolatie en ventilatie versus het koolstofvrij maken van de verwarming van gebouwen; de reeds bestaande Vlaamse implementatiekloof versus bijkomende maatregelen voor een klimaattransitie; subsidies en ander vrijblijvend stimuleringsbeleid versus verplichtingen; renovatie van afzonderlijke panden versus wijk- en/of collectieve renovatie; generiek beleid versus optimalisatie van doelgroepenbeleid. Bij dit alles heeft de Raad aanbevolen om alleszins in te zetten op meer innovatieve (voor)financieringsinstrumenten en op een duidelijker communicatie wat betreft de richting die gebouweigenaars aan moeten houden bij de transitie naar fossielvrije gebouwen.

→ *Dit onderdeel van de advisering over de actualisatie van het VEKP gaf aanleiding tot een vraag om uitleg en een uitvoering en intens debat in de vergadering van de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement van 18 oktober 2023. Ook in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 20 december 2023 werd nog eens uitvoerig gedebatteerd naar aanleiding van dit advies.*

[7] [Advies 2023-035](#), van 19 oktober 2023, over 'landbouw' in de actualisatie van het VEKP

In zijn advies over 'landbouw' in de context van de actualisatie van het VEKP, identificeerde de Minaraad vier beleidsclusters die van strategisch belang zouden zijn voor de landbouw als Vlaamse niet-ETS-sector: (1) het Mestactieprogramma (MAP), (2) het Stikstof Aanpak Programma (PAS), (3) het convenant over enterische emissies en (4) de implementatie van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Als de klimaatdoelstellingen voor de Vlaamse landbouw niet binnen één van deze vier clusters en ook niet via andere initiatieven of ontwikkelingen gehaald worden, zouden grotere inspanningen nodig zijn in één of meerdere van de andere clusters, of zou er nood zijn aan een nieuw beleidskader. Over het algemeen zouden de meest impactvolle maatregelen in de landbouwsector waarschijnlijk systemische interventies vereisen. Daarom pleitte de Minaraad voor een nauwere aansluiting op het voedselbeleid, via een integrale ketenaanpak. Bovendien was er nood aan bedrijfsmodellen voor de landbouw in *wetlands*, en zou er de nodige aandacht moeten worden besteed aan klimaatoverwegingen in toekomstige planningsprocessen voor het landbouwbeleid.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

[8] [Advies 2023-036](#), van 19 oktober 2023, over 'LULUCF' in de actualisatie van het VEKP

In dit advies, over het aspect 'landgebruik' in de actualisatie van het VEKP, vroeg de Minaraad om te expliciteren wat de Vlaamse Regering eerder al besliste, met name om de doelstellingen van de LULUCF-verordening ook op Vlaams niveau te willen verwezenlijken – dus niet enkel een LULUCF-*compliance* op Belgisch niveau. De Minaraad riep op om de lange lijst met voorgestelde maatregelen beter te structureren, in lijn met de Europese regelgeving, en meende dat een betere beoordeling van de impact van de

maatregelen prioriteit moest hebben. De Minaraad herhaalde dat er behoefte is aan hoogwaardige en gebieds-brede data voor de LULUCF-sector en vroeg daartoe om structurele financiering voor het bodemkoolstofmonitoringnetwerk.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

Te noteren valt dat de Minaraad in februari 2023 besloten heeft niet adviesmatig in te gaan op voorontwerp van instemmingsdecreet inzake het samenwerkingsakkoord tussen de gefedereerde entiteiten betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020 – vermits dit beleidsstuk reeds uitonderhandeld was en het slechts nog ging over het instemmingsdecreet.

Adviezen inzake energiebeleid

[9] [Advies 2023-008](#), van 13 maart 2023, over het Verzameldecreet Energie V

Algemeen vonden SERV (trekker van dit project) en Minaraad dat de voorliggende wijzigingsvoorstellen nog geen voldoende antwoord boden op enkele centrale vragen: wordt Vlaanderen hiermee passend gestuurd richting de doelstellingen van de Vlaamse lange-termijn-renovatiestrategie? ... dragen deze wijzigingen bij aan de Vlaamse ambities rond hernieuwbare energieproductie en aan een verminderde energie-afhankelijkheid? ... passen ze in de slimme uitbouw (en soms gerichte afbouw) van netten en infrastructuur? De Raden vroegen naar een duidelijke 'defossiliseringsagenda' voor gebouwen evenals een gezonde prijsverhouding tussen fossiele verwarming en warmtepompen, om op een snelle en betaalbare wijze los te kunnen komen van fossiele brandstoffen. De Raden wezen op het belang van een gezonde prijsverhouding tussen verwarmen met aardgas en een warmtepomp, wat ingrepen zou vereisen op Vlaams én federaal niveau: slechts zo zou men het aantal gasaansluitingen en het gasverbruik drastisch kunnen doen dalen

→ *Aan een 15-tal punten van dit advies werd in de erop volgende regeringsnota een zeer grondige bespreking gewijd met, bij elk van de door de Minaraad en SERV gestelde kwesties, een uitvoerige uiteenzetting van de politieke akkoorden, beleidlijnen en/of tijdspaden die met de besproken topic verband hielden. Bij de stemming over het ontwerpdecreet, in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 8 november 2023, werd, bij een verklaring van stemgedrag, eveneens verwezen naar het advies.*

[10] [Advies 2023-009](#), van 14 maart 2023, over het Verzamelbesluit Energie IX

Met dit SERV/MINA-advies waren de Raden er positief over dat men de omschakeling naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark wil aandrijven. Renovatie zou echter niet beperkt mogen blijven tot energetische aspecten van gebouwen. Op een meer concreet niveau waren de Raden onder meer positief over het uitstel van de meldingsplicht van het onderhoud van stooktoestellen, de verbeterde informatiedoorstroming van energieleveranciers naar hun klanten en de uitzondering op de EPC-plicht bij sloop van niet residentiële gebouwen. Daarnaast waren er kritische

bemerkingen bij het veralgemeend uitlezen van kwartierwaarden en uurwaarden, het tegengaan van oversubsidiëring bij o.a. warmtekrachtkoppelinginstallaties. Wat betreft bijstellingen aan steunmaatregelen waren de Raden positief over de omschakeling naar een stelsel van inkomensgerelateerde voorwaarden en over de structurele inbedding voor noodkoopwoningen. De Raden wezen wel op de risico's van een aanpak die enkel gebaseerd is op EPC-labels, op de nood aan een na-traject bij kortingsbonnen, op de behoefte aan een duidelijk beleid voor kwetsbare groepen. De noodzakelijke aandacht voor begeleiding, ontzorging en een proactief beleid bleef voor de Raden een zorgpunt.

→ *Ook hier gingen de stellers van de erop volgende regeringsnota uitvoerig in op 13 door de Minaraad gestelde kwesties. Sommige punten leidden tot besluitwijzigingen, tot verder studiewerk – of tot weerlegging.*

[11] [Advies 2023-020](#), van 31 mei 2023, over de inplanting van windturbines in Vlaanderen

Dit advies, door SARO 'getrokken', betrof decretale wijzigingen aan de VCRO. Er was zowel steun voor de ambities inzake energietransitie, als een vraag naar een volwaardig BRV, inclusief beleidskaders, met name voor de inplanting van (energie)infrastructuur. De Raden wezen erop dat de Vlaamse Regering in gebreke blijft om een planmatig (ruimtelijk) kader en/of een overkoepelende ruimtelijke visie uit te werken om de doelstellingen inzake hernieuwbare energie te faciliteren. Hierdoor was de Vlaamse Regering genoodzaakt tot voorliggende losstaande decretale wijzigingen. Wat de ingevoerde termijn van orde betreft voor beroepen tegen een omgevingsvergunning voor een windturbine (van meer dan 1500 kW), pleitten SARO en Minaraad ervoor om de behandelingstermijn van 9 maanden als standaard te voorzien en niet louter als uitzondering voor windturbines.

→ *De bespreking en feedback bij dit advies werd opgenomen in de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet: op een zevental punten werd grondig doorgedaan, maar over het algemeen werden de stellingnamen weerlegd.*

[12] [Advies 2024-024](#), van 30 augustus 2023, over het regulerend kader waterstof distributie

Net zoals bij de creatie van een decretaal kader voor CCUS-netwerken, was de Minaraad positief over de creatie van dit Vlaams wetgevend kader voor waterstofnetwerken, dat immers zou aansluiten bij het Vlaamse potentieel inzake waterstofeconomie. Bovendien was wat voor advies voorgelegd werd het een werkbaar kader. Wel wees de Raad op de nood aan harmonisatie met de federale Waterstofwet: slechts zo zou er voor initiatiefnemers een veilig en voorspelbaar kader kunnen ontstaan. De Minaraad gaf ook enkele zorgpunten mee, met name bij de definities van 'afnemer van waterstof' en 'leverancier', bij het wenselijke 'openbaar nut'-karakter van het waterstof distributienet, bij het mogelijk *performance-based* karakter van de ontwikkelingsplannen, bij de concrete verhouding tussen de netbeheerder en de private of publieke grondeigenaars en bij de in te stellen veiligheidsmaatregelen.

→ *Over dit advies mocht een delegatie van de Minaraad een uitzetting geven op een door VEKA georganiseerde stakeholdermeeting op 6 september 2023.*

[13] [Advies 2023-031](#), van 28 september 2023, over de eengemaakte Vlaamse nutsregulator

Het besproken dossier betrof zowel een ontwerp als een voorstel van decreet. De SERV en de Minaraad schaarden zich het opzet om te komen tot een sterke en geïntegreerde nutsregulering – zowel de regulatie van de energie- als deze van de drinkwatermarkt zijn aan de orde – in de vorm van een Vlaamse nutsregulator (VNR). Hierbij zouden evenwel nog randvoorwaarden vervuld moeten worden opdat men tot een vlotte integratie kan komen: de kerntaken moeten worden uitgeklaard tegenover die van de VMM en VEKA, de capaciteit van de regulator moet sterker en het werkingskader van de regulator moet beter gelinkt aan bredere beleidsdoelen. De overdracht van taken – met daarin de overdracht van databanken enz. – moet alleszins goed gemanaged worden, zodat er geen hiaten zouden ontstaan. Het toezicht op de VNR wordt het best bij het Vlaams parlement geplaatst. Om bovendien ook tot efficiëntiewinsten te komen dient de achterliggende sectorale regelgeving beter afgestemd worden, is er nood aan een meer geïntegreerde infrastructuurplanning en aan een efficiënter databeheer en moet erop worden gewaakt dat de integratie in één regulator niet ten koste gaat van specifieke sectorale behoeften.

→ *De beknopte bespreking van de adviestekst in verband met het ontwerpdecreet gebeurde in een regeringsnota voor de Vlaamse Regering, zitting 1 december 2023.*

[14] [Advies 23-047](#), van 8 december 2023, over het verzameldecreet 'energie' VI

Met dit consensusadvies gaven Minaraad en SERV hun appreciatie bij vijf kwesties: bij de implementatie van het nieuwe Europese ETS2-systeem, bij de voorgenomen afschaffing van de tegemoetkoming voor gasaansluitingen, bij het evenwicht tussen 'transparantie' en 'confidentialiteit' rond GSC's en WKC's, bij de uitbreiding van het takenpakket en de slagkracht van VEKA en bij de rapporteringsfrequentie van de investeringsplannen van de distributienetbeheerders.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

Adviezen inzake materialenbeleid en circulaire economie

[15] [Advies 2023-007](#), van 21 februari 2023, over het samenwerkingsakkoord UPV

Dit advies betrof het Interregionaal Samenwerkingsakkoord inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil. Sommige raadsorganisaties waren negatief over een decretale instemming met dit akkoord, andere raadsorganisaties vroegen om uitstel van de implementatie van het hierin vervatte deel zwerfvuil, en nog andere raadsorganisaties uitten zich positief over het instemmingsdecreet. Het grootste deel van dit advies werd echter besteed aan een consensusbespreking van de inhoud van het ontwerpakkoord zelf. Wat de UPV-regeling aangaat voor de 10 in dit akkoord in beeld gebrachte afvalstromen vroeg Minaraad onder meer om 'preventie' als trap in de materialencyclus zo goed mogelijk in te brengen, en had de Raad diverse vragen bij het voorgestelde pakket heffingen. Wat de UPV-regeling voor zwerfvuil betreft, vroeg de Raad naar een duidelijker impactinschatting van het probleem, pleitte de Raad voor een geïntegreerde en omvattende aanpak, had de Raad

diverse kritische vragen bij de wijze waarop de spelers binnen dit systeem concrete keuzen zouden moeten maken en ook hier ging de Raad kritisch in op het heffingssysteem.

→ *Inmiddels is dit samenwerkingsakkoord inzake uitgebreide UPV voor bepaalde afvalstromen en zwerfvuil nog niet definitief goedgekeurd.*

[16] [Advies 23-043](#), van 23 november 2023, over het EU dossier 'Packaging directive'

De Minaraad was voorzichtig positief over het voorstel van de Europese Commissie betreffende verpakkingen en verpakkingsafval, maar vroeg wel aandacht voor het behoud van bestaande, goed werkende systemen zoals die toegepast worden in Vlaanderen, met name de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) en de intergewestelijke aanpak van bedrijfsmatige verpakkingen. De Raad was ook positief over de keuze voor een verordening evenals over het standpunt om in het voorstel naast 'interne markt' ook 'leefmilieu' als een rechtsgrondslag in te schrijven: hierdoor zet men in op verdere harmonisatie van het afvalbeheer binnen de EU. Inhoudelijk ging de Minaraad dieper in op de topics 'preventie', 'recycleerbaarheid', 'composteerbaarheid', 'statiegeld' en 'etikettering', telkens met een focus op de te verwachten (of te vermoeden) impact op de Vlaamse context. Ook schaarde de Raad zich achter de stelling dat de mogelijke economische impact op KMO's goed gemanaged moest worden.

→ *Dit was een van de adviezen die ingebracht werden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij nog in onderhandeling zijnde Europese beleidsdossiers. Volgens (een informele mededeling van) de Vlaamse 'piloot' vormde het advies een meerwaarde omdat er topics werden aangebracht die nog niet in overweging waren genomen.*

Te noteren valt dat de Minaraad in mei 2023 besloten heeft niet adviesmatig in te gaan op voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsaanpassing 2023 omdat dit voorontwerp slechts één artikel bevatte dat het omgevingsbeleid aangaat, betreffende een beperkt uitstel in het afbouwbeleid inzake het verlaagd heffingentarief voor het storten van PST-residu's. Er bleek bovendien ook een VITO-studie in de maak dat de BBT zou bepalen voor deze verwerkingsproblematiek.

Adviezen inzake milieu & gezondheid

[17] [Advies 2023-005](#), van 6 februari 2023, over het tijdelijk handelingskader PFAS

Dit gezamenlijke advies van Minaraad en SERV ging over het besluitmatig vastgelegd tijdelijk handelingskader voor PFAS-houdende bodem, met name over de invulling van het saneringscriterium "*aanwijzing van ernstige bodemverontreiniging*", evenals het gebruik van PFAS-houdende bodemmaterialen. De Minaraad en de SERV onderschreven de urgentie van de PFAS-aanpak en apprecieerden het dat de Regering werk maakte van dit normenkader – en dit op basis van het nodige studiewerk. Dit normenkader zou op termijn leiden tot duidelijkheid en rechtszekerheid voor de sector van bodemsanering en grondverzet. De Raden wezen op het belang van een regelmatig plaatsvindende evaluatie-oefening, zodat zo nodig bijstelling mogelijk is. De Raden formuleerden vragen,

bemerkingen en/of suggesties bij de milieu-effect-inschatting, bij de codes van goede praktijk, bij de jaarlijkse evaluatie, bij de uitvoeringsmodaliteiten en bij het Europese kader en de interpretaties en consequenties hiervan.

→ *Over dit advies werd gepubliceerd in 'Milieu & Bedrijf' van 2 maart 2023.*

[18] [Advies 2023-012](#), van 30 maart 2023, over het Actieplan PFAS 2022-2024

Met dit consensusadvies onderschreven de Minaraad en SERV het urgent karakter van het actieplan. Het was nodig dat de Vlaamse overheid, samen met andere actoren, verder inspanningen zou leveren ter bescherming van de menselijke gezondheid en het milieu. Voor de geloofwaardigheid van het plan vroegen de Raden om de financiering ervan te garanderen, om voldoende personeelscapaciteit te voorzien, om stakeholderbetrokkenheid te garanderen en naar versterkte internationale samenwerking. De voorziene rapportage en databeheer werden als positief geapprecieerd. De Raden ondersteunden de systeembenadering maar vroegen in een volgende stap naar meer concrete doelstellingen. Ze ondersteunden de doorgedreven inzet op uitfasering. Bij de acties wensten de Raden meer nadruk op maatregelen met direct effect op het leefmilieu en de gezondheid, rekening houdend met kwetsbare personen en de zorg voor ecosystemen. De Raden verwelkomden ook het aangekondigde beleidsplan Zeer Zorgwekkende Stoffen, mits er hierin voldoende aandacht zou zijn voor integraal en samenhangend beleid.

→ *Dit advies vormde de aanleiding voor een vraag om uitleg in de vergadering van de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement, op 9 mei 2023.*

[19] [Advies 2023-023](#), van 29 juni 2023, over het decreet 'preventieve gezondheidszorg'

De Minaraad onderschreef het accent dat men met deze decreetwijziging wil leggen op een gestandaardiseerde en systematische benadering, waarbij uit diverse gezichtspunten inzichten worden geogst. De Raad was ook positief over de verbrede rechtsgrond die nu zou toelaten om initiatieven te nemen omtrent *alle* zeer zorgwekkende stoffen: dus niet langer alleen hormoonverstorende stoffen. Ook ondersteunde de Raad de creatie van een rechtsgrond voor initiatieven wat betreft de gezondheidsimpact van klimaatverandering – een 'klimaatgezondheidsplan' zou evenwel moeten aansluiten bij het Vlaams Klimaatadaptatieplan. Het was wel met enige verbazing dat de Minaraad vaststelde dat in dit ontwerpdecreet een definitie van "zeer zorgwekkende stoffen" werd ingevoerd: in het PFAS-actieplan was de afbakening van dit begrip immers aangekondigd als een taak van de Hub ZZS. Minstens zou verwacht mogen worden dat de definitie met toekomstige (Europese) ontwikkelingen wordt afgetoetst. In ondergeschikte orde zou het aangewezen zijn om de voorgestelde definitie te beperken tot de omschrijving van de eigenschap(pen) die een stof zouden kwalificeren als 'zeer zorgwekkend'. Beleidskeuzes in verband met 'de humane toxiciteit' worden beter opgenomen in afzonderlijke bepalingen.

→ *Als reactie op het advies van de Minaraad werd in het ontwerpdecreet, zoals het voorlag op de regeringszitting van 15 september 2023, verduidelijkt dat in het Preventiedecreet een beleid gevoerd wordt rond 'humaan' zeer zorgwekkende stoffen.*

Dat leidde tot een aanpassing, met name de invoering van een definitie van “humaan zeer zorgwekkende stoffen”.

[20] [Advies 23-038](#), van 19 oktober 2023, over het EU dossier PFAS productaansprakelijkheid

Mineraad en SERV steunden het voornemen van de Vlaamse Regering om de Europese Commissie te verzoeken te komen tot een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor PFAS-producten. Aldus ontstaan er handvaten voor de lidstaten, lokale besturen en burgers handvaten om PFAS-producenten aansprakelijk te stellen voor het saneren van historisch verontreinigde gronden. De Raden stipten hierbij wel aan dat het uit te werken beleid doordacht, zorgvuldig en voldoende onderbouwd zou moeten zijn, en mede gestoeld moet worden op de waarden ‘rechtszekerheid’ en ‘voorzienbaarheid’.

→ Dit was een van de adviezen die dienden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij een op te starten Europees beleidsdossier. De impact van dit type adviezen is in principe moeilijk direct te achterhalen. Het advies was wel het voorwerp van bespreking in de vakbladen ‘Milieukrant’, ‘Milieutechnologie’ en ‘Milieu en Bedrijf’.

[21] [Advies 23-041](#), van 9 november 2023, over de conceptnota ‘Zeer Zorgwekkende Stoffen’

Mineraad en SERV waren positief over deze visietekst, wat niet wegnam dat ze er nog vragen, opmerkingen en aanbevelingen over formuleerden. Bij de implementatie van deze visie pleitten de Raden voor een sterk mandaat, voor de nodige omkadering evenals voor een gedegen en onafhankelijke evaluatie. Een robuust kader is en blijft nodig om ook de toekomstige uitdagingen te kunnen absorberen. De Raden vonden het belangrijk dat er werk gemaakt zou worden van samenwerking zowel internationaal als met de federale overheid om tot de nodige maatregelen te komen. Het zou alleszins belangrijk zijn om de beleidsontwikkeling op Europees vlak van nabij op te volgen en hierbij een voortrekkersrol te spelen. Wat de inhoud aangaat, lag volgens de Raden de prioriteit bij maatregelen voor productcategorieën die kwetsbare bevolkingsgroepen treffen. De nood hieraan zal in de toekomst nog groeien naarmate de circulaire economie aan kracht wint. Het concept van milieu- en gezondheidsgebruiksruimte kan voorzichtig verkend worden om betere bescherming te waarborgen.

→ Het is nog niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.

Te noteren valt dat de Mineraad in augustus 2023, wegens overvolle agenda en vanwege het technische karakter van het dossier, besloten heeft niet adviesmatig in te gaan op het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de oprichting van een monitoringsnetwerk en het uitvoeren van simulaties van de blootstelling aan magnetische velden van hoogspanningsverbindingen. In september 2023 werd om vergelijkbare redenen besloten niet in te gaan op de adviesvraag in verband met het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006. En evenmin werd in diezelfde periode ingegaan op de adviesvraag over voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006.

Adviezen inzake lucht- en waterkwaliteitsbeleid

[22] [Advies 2023-003](#), van 25 januari 2023, over milieukwaliteitsnormen voor lucht en water

Dit advies behandelde milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater en waterbodems, normstelling voor nog niet gecategoriseerde oppervlaktewateren, wijzigingen aan afbakening van bekkens en evenals normstelling voor stofneerslag uit de lucht. Wat dit laatste betreft vroeg de Minaraad om de bestaande vergunningen te respecteren, tenzij zou overgegaan worden tot een evaluatie zoals voorzien in de regelgeving. Bij het nieuwe en afzonderlijke normenkader voor grachten vond de Raad dat er eerst meer duidelijkheid nodig is over de gevolgen van de onderliggende intentie om ‘grachten’ niet langer te beschouwen als (horende tot) een ‘waterlichaam’. Bij de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren en waterbodems, apprecieerde de Minaraad de vroege betrokkenheid bij het voorbereidingsproces en formuleerde hij verbetervoorstellen bij de informatiefiches: het zou goed zijn om hierbij te zorgen voor een helderdere duiding van de bronnen en van gebruikte en om ook informatie toe te voegen over de normen in de buurlanden. De Raad vroeg tot slot ook om te motiveren waarom de normaanpassingen voor ‘molybdeen’ en ‘dimethoaat’ die zijn opgenomen in het goedgekeurde 3de stroomgebiedsbeheerplan, nu niet zijn weerhouden.

→ *Op de regeringszitting van 28 april 2023 werd beslist om de aanbevelingen over de informatiefiches mee te zullen nemen bij volgende herzieningen van de normstelling.*

[23] [Advies 2023-025](#), van 8 september 2023, over de ontwerpverordening Euro-7

Minaraad en SERV verwelkomden het voorstel voor een nieuwe Verordening Euro 7, als kans om technologisch en economisch haalbare emissienormen door te voeren voor de wagen op fossiele brandstoffen die in de komende jaren nog op de markt zullen komen, en dit in functie van de te behalen luchtkwaliteitsdoelstellingen. In de bespreking gingen de Raden door op diverse positieve punten en mogelijke verbeterpunten van de ontwerpverordening – suggesties om mee te nemen in het Vlaamse en Belgische onderhandelingsmandaat.

→ *Dit was een van de adviezen die dienden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij nog in onderhandeling zijnde Europese beleidsdossiers. De impact van dit type adviezen is in principe moeilijk direct te achterhalen.*

[24] [Advies 2023-026](#), van 15 september 2023, bij de herziening van de luchtkwaliteitsrichtlijn

Minaraad en de SERV waren positief over de voorgestelde herziening van Europese regelgeving inzake luchtkwaliteit. Ze onderschreven het uitgangspunt, met name de voor 2050 beoogde staat van nul-verontreiniging. Om een gelijk speelveld te waarborgen, zou gewerkt moeten worden met maatregelen in Europees en/of multilateraal verband en moet men complementariteit zoeken met de bestaande en deels in herziening gestelde andere Europese regelgeving. Aangezien de op Europees niveau opgemaakte scenario's van de impactanalyse positief zijn, pleitten de Raden voor om een houding die de voortgang zou bevorderen van het besluitvormingsdossier. Voor het Vlaamse Gewest bleken er evenwel geen concrete impactcijfers beschikbaar. Daarom vroegen de Raden naar een doorrekening van de maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan het

binnenkort geldende Europese kader, alsook een simulatie van de maatregelen die nodig zouden zijn om deze doelstellingen eerder te halen (vb. in 2040), gekoppeld aan een socio-economische kosten-baten analyse hiervan. Tot slot wezen de raden erop dat de definitie van ‘kwetsbare groepen’ in het voorstel beperkt is tot kwetsbaar op vlak van gezondheid, terwijl men ook rekening zou moeten houden met kwetsbaarheid vanuit een socio-economisch perspectief.

→ *Dit was een van de adviezen die dienden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij nog in onderhandeling zijnde Europese beleidsdossiers. De directe impact is moeilijk te achterhalen. Het advies was wel het voorwerp van een uitvoerige bespreking in een vergadering van de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement, zitting 3 oktober 2023, naar aanleiding van een vraag om uitleg hierover.*

[25] [Advies 2023-030](#), van 21 september 2023, bij herziening van Richtlijn Stedelijk Afvalwater

De Minaraad ondersteunde de voorgenomen herziening van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater, waarbij het voorstel wel beter afgestemd zou moeten worden op de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Ook zou er een inschatting moeten beschikbaar zijn van de kosten en baten voor Vlaanderen. De Raden vroegen om een bijstelling van het voorstel voor de industriële sectoren die hun eigen waterzuivering regelen. De raadspartners hadden onderling verschillende invalshoeken wat betreft het idee om een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UVP) te koppelen aan de problematiek van medicijnresten, maar ze waren het er wél over eens dat een dergelijk UPV systeem niet aan de lidstaten alleen kan overgelaten worden. Gezien zowel de effecten op de markt als de problemen inzake waterbeleid een grensoverschrijdend karakter hebben, vonden zij dat het EU-niveau hierin de leiding moest nemen. Daarbij vroegen de Raden om te verzekeren dat de UPV ook zou gelden voor producenten buiten Europa die producten op de Europese markt brengen.

→ *Dit was een van de adviezen die dienden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij nog in onderhandeling zijnde Europese beleidsdossiers. De impact van dit type adviezen is in principe moeilijk direct te achterhalen.*

[26] [Advies 23-044](#), van 23 november 2023, over de gemeentelijke saneringsplicht afvalwater

Minaraad en SERV vonden het dat met het voorgelegde ontwerpbesluit stappen vooruit werden gezet: het doen opmaken van een meerjarenplanning, de aandacht voor *asset management*, de uitrol van IBA's en aanpak van overstorten. Desalniettemin vonden de Raden dat dit besluit nog onvoldoende garanties bevatte voor de realisatie van de doelen uit het 3de stroomgebiedsbeheerplan. De reductiedoelen en tijdspaden hiervan zouden duidelijker voorop moeten staan bij de saneringsinspanningen, en er zouden garanties ingebouwd moeten zijn om die doelen effectief te halen. Een randvoorwaarde hierbij is wel om te komen tot een sluitende regeling voor de financiering van de waterzuivering. Nu ook het hemelwaterbeheer deels bij de gemeentelijke saneringsopdracht komt, ontstaat er een specifiek financieringsprobleem: een meer structurele verankering van het hemelwater in het beleid moet overwogen worden. Aansluitend vroegen de Raden

om snel werk te maken van de beloofde prioriteitenkaart voor overstorten, en vooral, om de effectieve aanpak van de meest problematische knelpunten te versnellen. Er zou een duidelijke relatie moeten zijn tussen overstortbeheer en de hemelwater- en droogteplannen. Het voorstel om de rioolbeheerders ertoe te verplichten een IBA-aanbod te ontwikkelen, is op zich goed, maar heeft een betere juridische verankering, met garanties voor de plaatsing van de prioritaire IBA's.

→ Dit advies werd opgepikt in de schrijvende pers (VILT, 1 december 2023, en De Morgen, 15 december 2023). Het dossier maakte het voorwerp uit van besprekingen in de Vlaamse Regering in de zittingen van 19 januari 2024 en 23 februari 2024. In de regeringsnota besprak men grondig de diverse elementen van het advies. Naar aanleiding van de opmerkingen en de bezorgdheid van de raden in verband met de saneringsinfrastructuur, werd artikel 14 van het ontwerpbesluit herwerkt: het einddoel is de goede toestand te behalen. Ook wat het hemelwaterbeleid betreft werd er besluitmatig een bijstelling doorgevoerd.

Te noteren valt dat de Minaraad in oktober 2023 besloten heeft om niet te adviseren over het voorontwerp van programmadecreet begrotingsopmaak 2024, vanwege het technische karakter van de wijzigingsbepalingen, gecombineerd met de dan zeer beladen agenda: dit voorontwerpdecreet bevatte met name een omvangrijke reeks artikelen in verband met het omgevingsdomein, waaronder vooral artikelen inzake de afvalwaterheffingen. In de brief-van-niet-advisering werd wel verwezen naar een eerder advies over deze topics, met name [Advies 2022-033](#).

Adviezen inzake integraal waterbeleid (minus het kwaliteitsbeleid, hierboven)

[27] [Advies 2023-004](#), van 6 februari 2023, over het peilbeheer van onbevaarbare waterlopen

Met dit advies gingen Minaraad, SERV en SALV in op het opzet om door middel van peilbeheer verdroging aan te pakken en wateroverlast tegen te gaan, rekening houdend met de noden vanuit het landgebruik in het betreffende gebied. De Raden onderschreven het voorgestelde systeem van peilbesluiten en vonden de voorgestelde processen goed, maar vroegen naar een beslissing inzake de aangekondigde rationalisering in het waterbeheer, en om te voorzien in voldoende mensen en middelen. De Raden formuleerden ook aanbevelingen over de onderbouwing van de taakstelling en de kwaliteit van de participatieprocessen. De Raden vroegen om de definitie van 'peilbeheer' te verduidelijken, zodat helder wordt waar het instrument wel en niet ingezet zal worden. De Raden vroegen ook om te verduidelijken welke instrumenten zullen ingezet worden in gebieden waar er geen regelbare constructies aangebracht zijn. Ze wilden ook opheldering over de regeling van compensaties voor waardevermindering of opbrengstderiving. In een breder perspectief vroegen de Raden om meer samenhang in het regelgevend kader voor waterbeleid, en om meer duidelijkheid over de link tussen de taakstellingen en de milieukwantiteitsdoelstellingen uit het waterwetboek, over de relatie tussen peilbeheer en een aantal andere initiatieven en over de link met het beheer van onbevaarbare waterlopen.

→ *Het advies leidde tot aanpassingen in de besluittekst. De definitie van ‘peilbeheer’ werd verduidelijkt. Er werd in de toelichting onder meer ook duidelijkheid geschapen in de relaties tussen ‘peilbesluiten’ en ‘hemelwater- en droogteplannen’ zowel als tussen ‘peilbesluiten’ en het ‘afwegingskader droogte’. Ook de kwestie van de link met het beheer van onbevaarbare waterlopen leidde tot wijzigingen in het besluit en in de toelichting.*

[28] [Advies 2023-010](#), van 20 maart 2023, over het besluit ‘grondwatertrein’

De Minaraad, SERV en SALV gaven met dit advies een veeleer positieve appreciatie bij het besluit ‘grondwatertrein’, met aanpassingen aan de regeling inzake bemalingen, drainages en grondwaterwinningen in functie van watersysteemherstel. Systeemherstel impliceert dat men het verlies aan water via drainages, bemalingen en andere vormen van ontwatering kan beperken. Een behoud of herstel van de goede kwantitatieve toestand van de freatische grondwaterlagen is essentieel voor het waterbeleid, en kan belangrijke socio-economische baten maar ook kosten met zich meebrengen. Andermaal vroegen de Raden om de relaties tussen diverse waterbeleidsinstrumenten te verduidelijken. Concreet is meer inzet nodig op gebiedsgerichte initiatieven. De Raden steunden de aanscherping van de regeling inzake particuliere grondwaterwinningen en vroegen naar een versterking van de handhaving op niet-gemelde en illegale grondwaterwinningen. De voorgestelde cascaderegeling voor bronbemalingen werd positief geapprecieerd, maar ook hier zou *compliance promotion* doorslaggevend kunnen zijn. Ten slotte vroegen de Raden om sterfputten uit te faseren en om snel een invulling te geven van het principe “geen bijkomende bebouwing zonder waterzuivering”.

→ *Het advies leidde tot een aantal aanpassingen en verduidelijkingen in het besluit zelf. Voor een aantal aanbevelingen verwees men door naar later te nemen initiatieven. Het idee “geen bijkomende bebouwing zonder waterzuivering” werd bv. meegenomen in een concreet navolgend wetgevend initiatief: zie hierna, advies 2023-040.*

[29] [Advies 2023-017](#), van 15 mei 2023, over het besluit hergebruik gezuiverd afvalwater

De Minaraad, de SERV en de SALV formuleerden dit advies over een ontwerpbesluit dat uitvoering geeft aan de Europese verordening 2020/741. De Raden apprecieerden het vooraf gevoerde overleg en ondersteunden het voorgestelde toepassingsgebied en de globale aanpak van het besluit. In het licht van de waterschaarste en droogte is het immers noodzakelijk om het hergebruik van water beter te faciliteren, met oog voor de volksgezondheid en zonder betekenisvolle negatieve effecten op de leefomgeving. De Raden drukten de zorg uit voor het behoud van een gelijk speelveld bij de implementatie. Inhoudelijk bevalen ze aan om de mogelijkheden voor proefprojecten uit te breiden, om de uitzonderingsprocedures die zullen gelden in droogteperiodes voor te bereiden en om meer flexibiliteit te voorzien voor beperkte aanpassingen in lopende projecten. De Raden vroegen ook om de richtlijnen, die verder zullen worden opgemaakt, in overleg uit te werken, zodat vertraging of te hoge toegangsdrempels als gevolg van administratieve lasten zo beperkt mogelijk zouden blijven.

→ *In de regeringsnota, voor de zitting van de Vlaamse Regering van 26 mei 2023, werd gesleuteld aan de voorwaarden voor proefprojecten en werd tegemoet gekomen aan de geuite bezorgdheden inzake toegangsdrempels. Ook voor wat betreft de monitoring wordt het voorstel bijgestuurd richting een meer gelijke aanpak tussen de land- en tuinbouwprojecten en niet-agrarische projecten, behoudens de minimumvereisten van de EU verordening.*

[30] [Advies 2023-021](#), van 29 juni 2023, over het *Blue-Deal*-decreet

Minaraad, SERV en SALV schaarden zich achter het dubbel doel van het voorgelegde decreet: een volledige integratie van het beleid met betrekking tot watertekorten en meer duidelijkheid omtrent financiering. De Raden vroegen wel om de uitgangspunten van het droogtebeleid op een andere plaats te verankeren, zodat ze van toepassing zouden zijn op het gehele waterbeleid en niet alleen op de *Blue Deal*. Aansluitend wezen de Raden op de behoefte aan een langetermijnvisie, aan dito doelstellingen en aan structurele financiering met betrekking tot waterkwantiteit. De Raden suggereerden om de toekomstige *Blue Deal* uit te werken als een beleidsnota die het gehele waterbeleid bestrijkt en die de coördinatie tussen beleidsdomeinen en bevoegdheidsniveaus regelt van maatregelen en budgetten. De Raden vroegen duidelijkheid bij de instrumenten die ervoor moeten zorgen dat er effectief afstemming plaatsvindt, opdat het ook voor gemeenten, burgers, bedrijven en organisaties duidelijk zou zijn welke middelen de komende vijf jaar beschikbaar zullen zijn. De plancyclus van het integraal waterbeleid zou geoptimaliseerd moeten worden om betere participatie te bekomen, wat moet doorwerken in het opzet van de huidige waterbeleidsnota.

→ *Dit advies werd opgepikt in VILT (17 juli 2023). In de regeringsnota, voor de Vlaamse Regering in zitting van 14 juli 2023, werden aan een achttal aanbevelingen uit het advies grondig besproken. Artikel 1.2.2. van het Waterwetboek werd aangepast om de uitgangspunten beter te verankeren. Wat betreft de financiering verwees men naar de werkzaamheden binnen een CIW-projectgroep: de resultaten hiervan moeten de input vormen bij de opmaak van de nieuwe Blue Deal. In de bespreking van het ontwerpdecreet in de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement, op 6 februari 2024, werden er op diverse momenten argumenten geput uit het advies.*

[31] [Advies 2023-022](#), van 29 juni 2023, over het besluit inzake zwemmen in open water

De Minaraad onderschreef de doelstelling om in openbare wateren meer zwemgelegenheden aan te kunnen wijzen, althans voor zover men de impact hiervan op het watersysteem zorgvuldig zou overwegen. Daarom is er nood aan een leidraad voor de aangekondigde risico-evaluaties en éénduidigheid over de verantwoordelijkheid voor de opmaak ervan en voor de waterkwaliteitsmonitoring. Het is ook belangrijk om een gelijk speelveld te waarborgen tussen publieke en private zwemplaatsen. Tenslotte drong de Raad aan op een evenwichtige evaluatie, waarbij zowel de negatieve als positieve gevolgen van het vergroten van de mogelijkheden voor zwemmen in open water in acht zouden worden genomen.

→ *In de nota voor de regeringszitting van 17 november 2023 werd er een beknopte bespreking opgenomen van het advies. Ter ondersteuning voor de opmaak van de risicobeoordeling zal een leidraad worden uitgewerkt. Het is aan de exploitant van de zwemzone om deze beoordeling op te maken. Op 12 juli 2023 leidde het advies van de Minaraad tot een actuele vraag in de plenaire zitting van het Vlaams Parlement, waarop er een uitvoerige gedachtewisseling volgde.*

[32] [Advies 2023-029](#), van 21 september 2023, over de Europese *Blue Deal*

Het hoofddoel van het Europese *Blue Deal* initiatief is om de Europese wetgeving en financieringsprogramma's zodanig aan te passen dat ze beter aansluiten bij de principes van circulair watergebruik en brongericht waterbeheer. De Minaraad en SERV ondersteunden het idee om de rol van de Europese Unie op dit gebied te versterken, en pleitten ervoor om hierop tijdens het Belgisch voorzitterschap een accent te leggen. Inhoudelijk vonden de Raden het essentieel om het beleid meer te richten op *nature-based* oplossingen en de aanpak van problemen rond waterbeschikbaarheid, met een specifieke focus op circulair watergebruik en waterbesparing. Ze onderstreepten het principe van subsidiariteit, maar bepleitten tegelijkertijd de noodzaak van grensoverschrijdende coördinatie en een ondersteunende rol van de Europese Commissie.

→ *Dit was een van de adviezen die dienden ter onderbouwing en toetsing van de Vlaamse standpuntbepaling bij een gewenst Europees beleidsdossier. De impact van dit type adviezen is in principe moeilijk direct te terug te vinden.*

[33] [Advies 23-040](#), van 3 november 2023, over het verzameldecreet Waterwetgeving

Minaraad en SERV uitten hun waardering voor dit ontwerp-verzameldecreet, dat immers zou leiden tot belangrijke en structurele stappen vooruit: bepalingen die beogen te voorkomen dat er woningen worden bijgebouwd zonder waterzuivering, een rechtsgrond voor de door gemeenten op te maken hemelwater- en droogteplannen, evenals een mechanisme voor meer responsabilisering van de rioolbeheerders. Het eerste hield de suggestie in dat, bij advisering in kader van het verlenen van een omgevingsvergunning, de rioolbeheerder slechts een bevestiging mag geven dat er aansluiting op een riool en waterzuivering zal plaatsvinden indien er een concrete investering voor die aansluiting is gepland in het meerjarenprogramma voor de komende beleidscyclus (6 jaar).

→ *De bespreking van dit advies werd meegenomen in de regeringsnota voor de zitting van de Vlaamse Regering van 23 februari 2024. De suggestie betreffende de regeling om te voorkomen dat er zou worden gebouwd zonder aansluiting op waterzuivering, werd gevolgd. Wat de gevraagde financiële responsabilisering van de rioolbeheerders aangaat, werd verwezen naar lopende studies die kunnen leiden tot een bijstelling van de financieringsmechanismen.*

Adviezen inzake biodiversiteits- en ecosysteembeleid

[34] [Advies 2023-016](#), van 11 mei 2023, over de 'pledge' bij de Biodiversiteitsstrategie 2030

De in 2020 uitgebrachte Europese Biodiversiteitsstrategie had als doel om tegen 2030 het verlies aan biodiversiteit te stoppen op alle niveaus. De door de Europese Commissie aan de Lidstaten gevraagde ‘pledge’ bestond uit twee delen: een luik inzake de bescherming van gebieden en een luik inzake het herstel en de niet-achteruitgang van Europees beschermde habitats en soorten. Wat het eerste betreft vroeg de Raad om een beeld te scheppen van de diverse beschermingsstatuten over de beleidsdomeinen heen en om de doorwerking ervan op het terrein te duiden. Resultaat van deze oefening zou volgens de Raad moeten zijn dat de reële toestand van habitats en van soorten evenals de reële inspanningen hiertoe zouden primeren boven ‘de letter van de wet’. Bij de herstelopgave vroeg de Raad om actief in te zetten op mee-koppeling: er zijn reeds heel wat (lopende) plannen en processen waarbij kan worden aangesloten, zoals onder andere de stroomgebiedsbeheerplannen, het bosuitbreidingsplan, het instandhoudingsbeleid, enz. Afsluitend vroeg de Minaraad om ook een tijdspad op te nemen in het volgende Vlaams Natura 2000-programma wat betreft de implementatie van deze hersteldoelen.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad; voor zover bekend is deze ‘pledge’ nog niet ingediend bij de Europese Commissie.*

[35] [Advies 2023-018](#), van 17 mei 2023, over het besluit erkenning Vlaamse parken

Dit door de SARO getrokken advies ging onder meer in op het regelgevend proces, op de erkenningsvoorwaarden, op de op te maken masterplan en operationele plannen, op de commissie van experts, op de opdracht van het parkbureau en op de samenstelling ervan, op de subsidiëring, op de kwestie van gemeentelijke autonomie in dit verband, op de nood aan actieve participatie, inspraak en betrokkenheid, op het advies van lokale overheden, evenals over de noodzakelijke rechtszekere afstemming van de lopende erkenningsprocedures met het ontwerpdecreet.

→ *In de regeringsnota, voor de zitting van de Vlaamse Regering van 2 juni 2023, werd uitvoerig op een twaalfal punten van het advies ingegaan.*

[36] [Advies 23-042](#), van 23 november 2023, over het beheer openbare bossen, de bosbehoudsbijdrage en de erkenning van houtexploitanten

De Minaraad behandelde in het bestek van één advies drie adviesvragen over evenzoveel ontwerpbesluiten inzake bosbeleid. De Raad ondersteunde de verduidelijking van de notie ‘technisch beheer’, maar verbond hieraan diverse organisatorische bemerkingen. Wat betreft het optrekken van de bosbehoudsbijdrage was de Raad verdeeld – maar men was het er wel over eens dat een grondiger herziening nodig zou zijn. Tot slot verwelkomde de Raad de aandacht voor lokale houtverwerking gezien deze kan bijdragen aan het streven naar circulariteit, een klimaatvriendelijke economie en strategische zelfvoorziening; wel zou het nodig zijn om de Vlaamse houtstromen beter in beeld te brengen. Afsluitend vroeg de Raad om meer expliciet na te denken over het bredere beleid en om, in verband hiermee, een langetermijnvisie voor bos op te maken.

→ *Aangezien het om drie ontwerpbesluiten ging, ging het om drie regeringsnota’s. In elk van deze documenten werd grondig doorgesproken op de met het advies aangebrachte*

aandachtspunten – evenwel dikwijls met een repliek of een aktename, soms met een bijstelling.

[37] [Advies 23-045](#), van 23 november 2023, over het verzamelbesluit faunabeheer

Dit niet-100%-unanieme advies ging in hoofdzaak over diverse wijzigingen aan het Soortenbesluit, aan het Jachtadministratiebesluit en aan het Jachtvoorwaardenbesluit. Bijkomend, maar dan in de context van het Jachtopeningsbesluit, wensten enkele Raadspartners standpunt in te nemen over het al of niet sluiten van de jacht op patrijs. In het voor advies voorgelegde verzamelbesluit was er bovendien ook nog een afzonderlijk luik over waterbeheer: de mogelijke invoering van captatieverboden bij aanhoudende droogte. Voka en Unizo onthielden zich bij het advies behalve bij dit laatste thema.

→ *In de nota aan de Vlaamse Regering, zitting 26 januari 2024, werd het advies omzeggens in zijn volledigheid besproken. Voor wat de wijzigingen in diverse regelingen van soorten- en faunabeheer betreft, leidden de consensusstukken van dit advies op een aantal punten tot bijstellingen van het ontwerpbesluit – bv. de regeling inzake het jachtplan. Wat de kwestie van de watercaptatie aangaat werd nu, op aangeven van de Minaraad, onderzocht of een alternatieve oplossing mogelijk is, die bouwt op de huidige regelgeving en die een verdere versnippering van het reactieve droogtebeleid zou voorkomen.*

[38] [Advies 23-048](#), van 21 december 2023, over de beheerregeling Aziatische hoornaar

Minaraad en SALV schaarden zich achter de benadering van deze beheerregeling, met name om in te zetten op populatiebeheer en impactmitigatie. Ze ondersteunden ook het onderzoek naar en implementatie van preventieve maatregelen en vroegen om de middelen in te zetten op basis van een onderbouwd afwegingskader. Bij concrete bestrijdingsacties moet de inzet biociden in de mate van het mogelijke worden vermeden. De Raden wezen op het belang van communicatie en sensibilisering en van goed *governance* bij de uitvoering en opvolging van deze regeling.

→ *Het ministerieel besluit tot instelling van de beheerregeling werd vastgesteld in mei 2024. Het was nog niet mogelijk om na te gaan welke impact dit advies heeft gehad.*

Te noteren valt dat de Minaraad in augustus 2023, wegens grote hoeveelheid reeds lopende adviesprojecten, niet geadviseerd heeft over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, wat betreft de restfinanciering van INTERREG-gebieden

In september en oktober 2023 is de Minaraad er ten andere niet in geslaagd te adviseren over een voorontwerpbesluit inzake de beoordeling van schade aan de natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk. Het bleek in dat tijdsgewricht niet mogelijk om advieswaardige punten van overeenstemming te vinden tussen de raadspartners. In bijlage bij de brief-van-niet-advisering werden wel de onderscheiden standpunten van de raadspartners ter informatie toegevoegd.

Adviezen inzake regelgeving en *governance*

[39] [Advies 2023-014](#), van 24 april 2023, over het implementatiedecreet Vlaamse handhaving

In dit samen met de SERV vastgestelde advies over de implementatie van het nieuwe Vlaamse handhavingsdecreet voor wat omgevingsbeleid betreft, pleitten de Raden voor een implementatie waarbij er aantoonbaar een stap vooruit zou worden gezet in de effectieve en efficiënte handhaving van omgevingsreglementering. Dit veronderstelt een duidelijke visie, evenals een goed management van de handhavingscapaciteit. Wat de concrete wijzigingen aan het DABM aangaat, drukten de Raden hun appreciatie uit voor (1) het behoud van een eigen definitie van ‘milieuvoorschrift’, (2) de grondslag voor het opleggen van beveiligingsmaatregelen, (3) de bijzondere bevoegdheden voor bepaalde toezichthouders en (4) het systeem van toebedeling van handhavingsopbrengsten. De Raden onderschreven ook, mits enkele bemerkingen, de voorgestelde keuze aan facultatieve instrumenten. De Raden herhaalden hun vraag om in een passende regeling te voorzien voor het betrekken van derde-belanghebbenden in het bestuurlijk handhavingstraject. Het nieuwe en complexe geheel van handhavingsregels zal een passend implementatieplan en heldere communicatie vereisen, evenals opleidingen, kennisdelingskansen, draaiboeken en applicaties. Tot slot vroegen de Raden om de adviesvraagplicht inzake het omgevingshandhavingsprogramma te behouden en om adviesmatig betrokken te worden in de fase van de uitvoeringsbesluiten.

→ *In de erop volgende regeringsnota werd toegezegd dat de adviesraden gevraagd zullen worden advies uit te brengen over de diverse uitvoeringsbesluiten. Voor het overige werden er een reeks punctuele wijzigingen doorgevoerd in het ontwerpdecreet. In de bespreking in de Commissie Algemeen Beleid van het Vlaams Parlement, van 5 maart 2024, werden er op een tiental momenten argumenten geput uit het advies van de Minaraad en de SERV.*

[40] [Advies 23-019](#), van 17 mei 2023, over het decreet omgevingsverenigingen en – projecten

Bij dit advies fungeerde de SARO als ‘trekker’ in het voorbereidingstraject. Dit advies was positief over de grondig vernieuwde basis voor het toekennen van werkings- en projectsubsidies, en pleitten voor blijvende aandacht voor vernieuwing in het omgevingsverenigingslandschap.

→ *In de erop volgende regeringsnota, voor de Vlaamse Regering in zitting van 30 juni 2023, voerde men op basis van het advies diverse verduidelijkingen toe in de ontwerptekst of in de memorie van toelichting.*

[41] [Advies 23-027](#), van 21/26 september 2023, over de modernisering van de m.e.r.

De voorgestelde decretale modernisering van de milieueffectrapportage ontlokte een positieve appreciatie bij de SERV en de Minaraad. Zij zijn van oordeel dat stappen in de goede richting gezet worden om de impact van een MER op de besluitvorming te verhogen maar formuleren ook verbeterpunten. De Raden adviseerden om bij de invulling van de begrippen te waken over ontwikkelingen in (Europese) rechtspraak en rechtsleer, in functie van een *fair level playing field*. De Raden gaven een groot aantal concrete suggesties. Ze vroegen onder meer aandacht voor de meerwaarde van raadpleging in een

vroeg stadium, ondersteunden de aangescherpte motiveringsplicht in de besluitvorming en formuleerden aanbevelingen in het kader van de kwaliteitszorg. De Raden drukten hun positieve appreciatie uit voor het Vlaams expertisecentrum m.e.r. Bij de kwaliteitsborging zouden alle actoren hun rol moeten vervullen, opdat de finale milieubeoordeling kwaliteitsvol zou zijn. De Raden vroegen ook aandacht voor de strategische plan-MER's. Verschillende actuele Vlaamse dossiers hebben aangetoond dat er hier nog vooruitgang mogelijk is. Het voorliggende ontwerpdecreet pakte het deze uitdaging nog onvoldoende aan.

→ *In de ontwerp-memorie van toelichting, zoals die voorgelegd werd aan de Vlaamse Regering van 29 maart 2024, werd uitvoerig en systematische (met een tabel) ingegaan op elementen van het advies van de Minaraad en de SERV, en werden diverse juridisch-technische suggesties overgenomen. Wat betreft de kwestie van de strategische plan-MER's wees men evenwel op de nood aan flexibiliteit, vanwege het diverse karakter van de dossiers die aan de orde kunnen zijn.*

[42] [Advies 2023-028](#), van 21 september 2023, over de modulaire omgevingsvergunning

De Raad onderschreef het doel van dit voorontwerpdecreet, met name om te komen tot een zo goed mogelijke integratie van het evaluatiesysteem van de omgevingsvergunning en de eventueel daaropvolgende bijstelling hiervan. De Raad pleitte voor voldoende aandacht voor een goed georganiseerde evaluatiepraktijk. Het voorontwerp zou ook ingrijpen op de limitatieve lijst van gevallen waar een vergunning van bepaalde duur kan worden verleend: de Raad meende dat de gebruikte terminologie ruim geformuleerd was en dat verduidelijking aangewezen zou zijn. Bovendien zou deze uitbreiding niet in de plaats mogen komen van een doordacht beleidsmatig optreden wanneer er zich problemen voordoen. Omwille van transparantie en rechtszekerheid vond de Raad dat de diverse modules voldoende voorspelbaar moeten zijn. 'Bescherming van mens en natuur' impliceert ook dat men situaties waarin een openbaar onderzoek aan de orde hoort te zijn maximaal zou verankeren. Afsluitend adviseerde de Raad om het voorontwerp af te stemmen met de lopende decretale initiatieven inzake de modernisering van de milieueffectrapportage en de programmatische aanpak stikstof.

→ *In de nota aan de Vlaamse Regering van 22 december 2023 werd op een zestal punten van het advies van de Minaraad ingegaan. Als gevolg van het advies werd het aanvankelijk geschrapte onderscheid tussen algemene en gerichte evaluaties en de verwijzing naar een meerjarenprogramma bij algemene evaluaties toch behouden. Van de nood aan afstemming met andere decretale initiatieven werd akte te genomen.*

[43] [Advies 2023-037](#), van 19 oktober 2023, over omlopen voor motorvoer- en vaartuigen

De Minaraad nam een kritische houding aan ten aanzien van de met dit besluit voorgestelde werkwijzen: de mogelijkheid dat er voor ieder individueel project specifieke geluidso oplossingen zouden worden doorgevoerd, omdat het niet mogelijk lijkt een strategische milieu-beoordeling op te maken bij een algemeen geldende reglementering.

→ In de nota aan de Vlaamse Regering van 1 december 2023 werd onder meer herhaald dat het feitelijk onmogelijk was gebleken om een studiebureau te vinden dat ertoe in staat was bij de voorgenomen bijstelling van de regelgeving een strategisch plan-MER te maken.

[44] [Advies 23-046](#), van 1 december 2023, over wijziging van het decreet complexe projecten

Met dit advies gingen SARO (trekker van dit project) en Minaraad in op de status van het ‘voorkeursbesluit’, op de werkwijze bij het voorkeursbesluit op Vlaams niveau, op de kwestie van het detailniveau dat aangehouden moet worden in het onderzoek van de ‘onderzoeksfase’ op de voorgestelde bijzondere rechtspleging van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, en op de afstemming met het Gemeentedecreet.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

Adviezen bij de algemene zorg voor ‘duurzame ontwikkeling’

[45] [Advies 2023-013](#), van 30 maart 2023, over de ‘Voluntary National Review’ inzake SDG’s

Bevinding van dit in de context van de FRDO voorbereide advies was dat het voorgelegde document nog te weinig beleidsrelevantie had en zou moeten herwerkt worden als men het zou willen voorleggen in de context van de Verenigde Naties.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

[46] [Advies 23-039](#), van 19 oktober 2023, over het FRDO-advies ‘just transition’

In dit advies vroegen FRDO – trekker van dit dossier – samen met SERV en Minaraad om werk te maken van een rechtvaardige transitie zoals gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), en dit in een context van ‘coöperatief federalisme’.

→ *Het is niet direct duidelijk welke impact dit advies heeft gehad.*

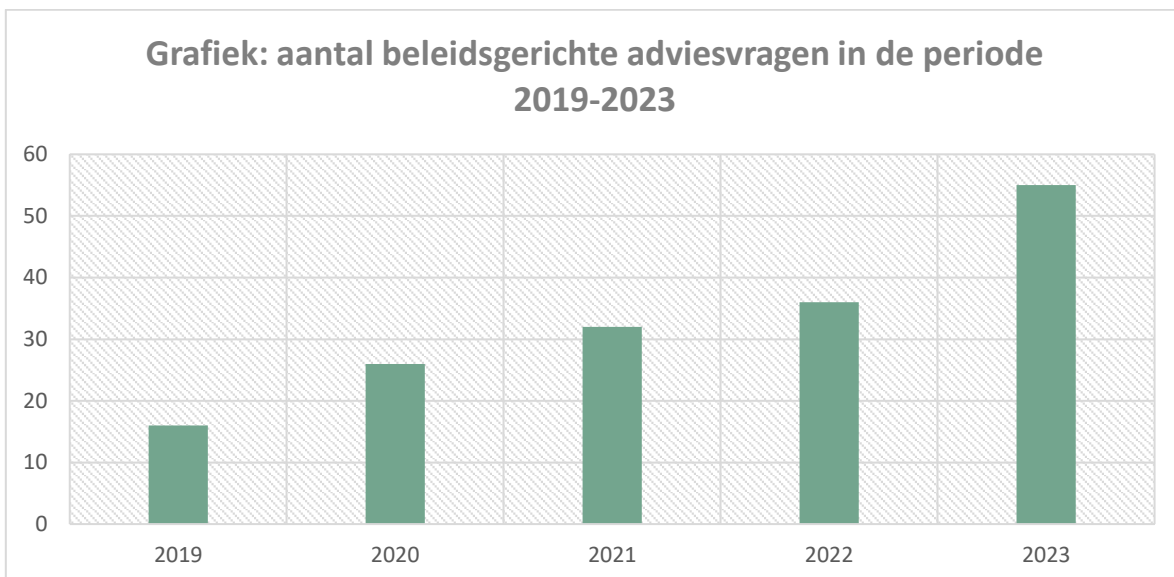
3 Kengetallen: ‘inputs’ in 2023

Algemene ‘input’: de wettelijke basis

De instelling en het functioneren van de Minaraad is gevestigd in titel XI van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen voor het milieubeleid (DABM). De inwerkingtreding van dit titel gebeurde bij Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009. Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 leidde, als navolgende ‘lex’, tot enige wijzigingen in de rechtsgrondslag van de Minaraad, vooral op het vlak van de algemene opdracht, de adviesvraagplichten en de wijze van garanderen van gelijke behandeling van geslachten.

De gestelde adviesvragen

Met betrekking tot het werkjaar 2023 ontving de Minaraad 55 adviesvragen. Daarmee was dit werkjaar het drukste adviesjaar van de afgelopen periode, waarin de Minaraad gemiddeld 33 adviesvragen per jaar ontvangen heeft.-

Bij de aanvang van elk mogelijk adviesproject – dus ook telkens bij de ontvangst van deze 55 adviesvragen – verrichtte het Dagelijks Bestuur een afweging of er al of niet een adviesproject in gang gezet zou worden.

Daartoe schreef het secretariaat telkens zo snel mogelijk na ontvangst van de adviesvraag een uitgebreide startnota uit, met daarin gegevens in verband met en een duiding bij de inhoud van het adviesdossier, evenals aanmelding van de vooropgestelde adviestermijn. Maar deze startnota bevatte ook telkens referenties naar de eigen prioriteitsbepaling, naar voorheen gegeven adviezen over het thema, naar andere lopende projecten, naar andere adviesraden die eveneens geïnteresseerd zijn enz.

Aangezien de Minaraad 46 (of 48, naargelang de telwijze) adviezen heeft vastgesteld in 2023, kan hieruit afgeleid worden dat deze 55 startprocedures bij een tiental adviesvragen geleid hebben tot een brief-van-niet-advisering. Het ging dan om adviesvragen waarbij de adviestermijn te kort was, waarvan de inhoud te technisch-uitvoerend was of waarin de beleidsruimte eigenlijk reeds tot nihil herleid was.

De gestelde adviesvragen naargelang de rechtsgrond

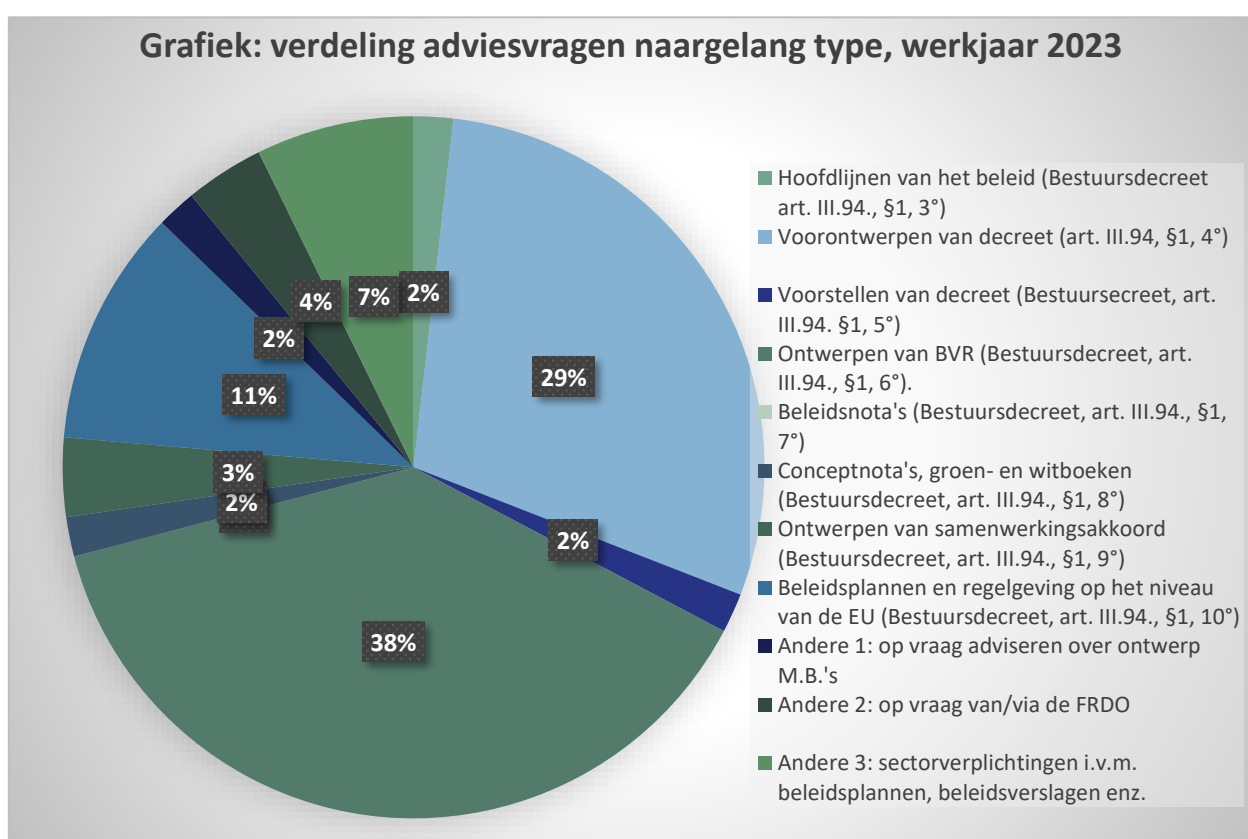
Adviesvragen kennen elk hun rechtsgrond. Het geheel van de rechtsgronden is recent geherformuleerd geworden in het Bestuursdecreet, artikel III.94, §1. Daarnaast zijn er evenwel nog een reeks andere, meer specifieke, rechtsgronden die aan de orde kunnen zijn: er kan bij decreet of besluit aan de beleidsmaker opgelegd worden om een ontwerp-uitvoeringsbesluit of een ontwerpplan voor advies voor te leggen aan de Minaraad. Tot slot is het zo dat de federale beleidsmaker een adviesvraag stelt aan de Federale Raad voor Duurzame ontwikkeling, met het verzoek om de relevante gewestelijke adviesraden in het adviesproces te betrekken.

Wanneer we deze rechtsgronden opvatten als basis om in 2023 gestelde adviesvragen te typeren, om vervolgens na te gaan hoeveel adviesvragen van welk type er gesteld geweest zijn, dan bekomen we (in dalende lijn):

- 21 Adviesvragen hadden betrekking op ontwerpen van Besluit van de Vlaamse Regering,

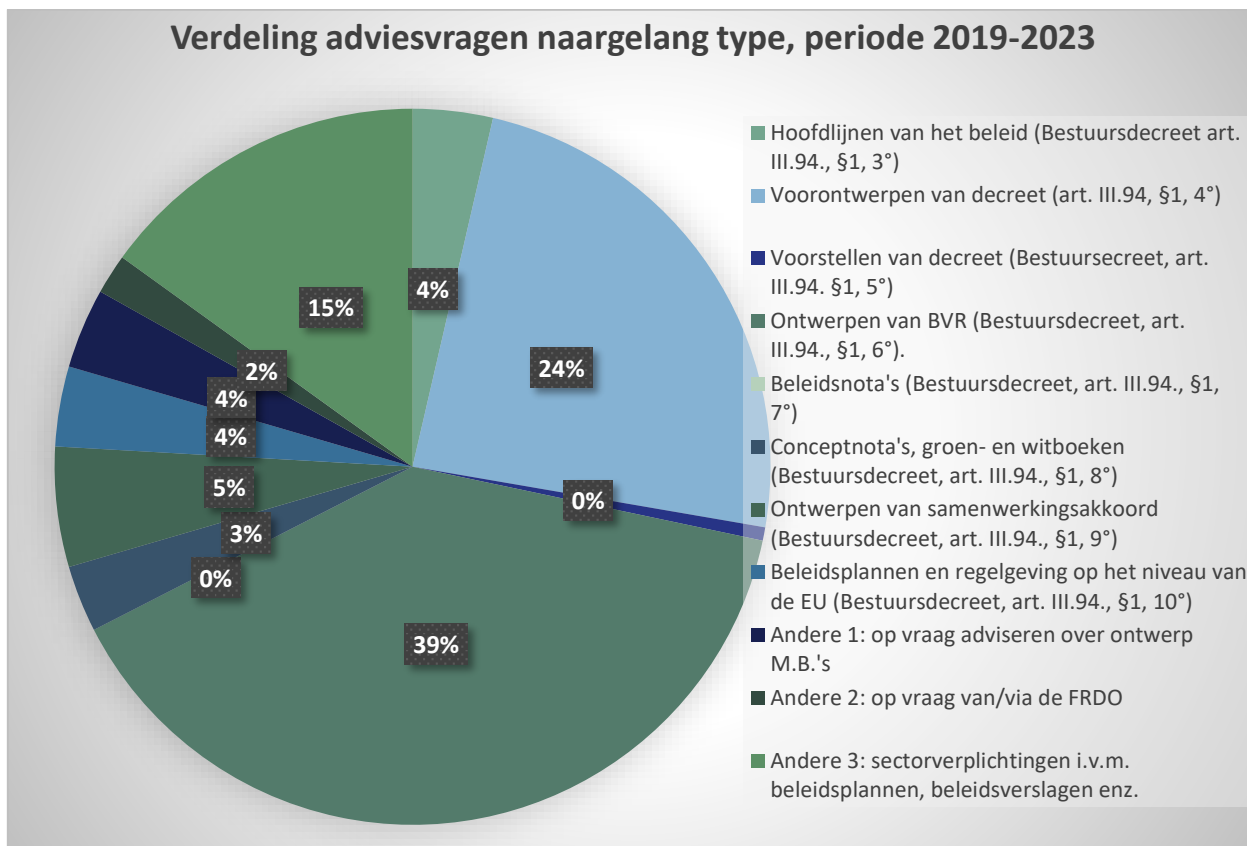
- 16 Adviesvragen betroffen voorontwerp -decreten,
- 6 Adviesvragen waren over Europese regelgeving in wording,
- 4 Adviesvragen vloeiden voort uit specifieke sectorverplichtingen,
- 2 adviesvragen gingen over ontwerp samenwerkingsakkoorden,
- 2 adviesvragen kwamen door – of beter: via – de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling,
- 1 adviesvraag betrof de hoofdlijnen van het beleid,
- 1 adviesvraag betrof een voorstel van decreet – dus toegezonden door het Vlaams Parlement,.
- 1 adviesvraag betrof een conceptnota, en
- 1 adviesvraag betrof een ontwerp Ministerieel Besluit.

De procentuele verdeling is als volgt:

Deze procentuele verdeling kan men vergelijken met de procentuele verdeling, volgens dezelfde typologie, maar over gehele regeerperiode 2019-2023:

Verdeling adviesvragen naargelang type, periode 2019-2023

Wat in de gehele regeerperiode (en ook voorheen) gelijk gebleven is, is het grote overwicht van adviesvragen in verband met ontwerpbesluiten en voorontwerp-decreten – deze trend is ook behouden in 2023.

Wat in 2023 anders was dan in de voorgaande jaren, is vooral dat de Minaraad, voor het eerst, een zestal adviesvragen ontvangen heeft in verband met lopende initiatieven inzake Europese beleidsvoornemens en regelgeving – wat een positieve zaak is.

Tot slot: voorgaande getallen hebben alleen betrekking op de beleidsgerichte adviesvragen, en omzeggens niet op de uitvoeringsgerichte adviesvragen. De Minaraad heeft immers reeds enkele jaren geleden beslist om zo weinig mogelijk overleg- en advies-energie te laten wegsijpelen naar adviesvragen i.v.m. "concrete dossiers": vragen inzake bv. startnota's van ruimtelijke uitvoeringsprojecten, alternatievenonderzoeksnota's van complexe projecten, enz. ... onder meer ook omdat de meeste raadspartners dezelfde adviesvraag te behandelen krijgen in de context van de SARO (Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Erfgoed) en deze aldaar wensen af te handelen. De Minaraad beantwoordt die types adviesvragen dan ook dikwijls met een brief-van-niet-advisering. Dit type adviesvragen is niet in voorgaande telling opgenomen.

Beknopt financieel verslag

Voor het jaar 2023 bedroeg de werkingsdotatie 1.294 K euro, of 68 K euro meer dan deze van 2022. De ontvangen dotatie dekt alle personeels- en werkingskosten alsook de investeringen.

Op vlak van lonen en sociale lasten werd er voor ongeveer 5% meer uitgegeven – i.e. 1.127 K euro – dan begroot – i.e. 1.077 K euro, dus tekort van 50 K euro. De verklaring hiervoor is in hoofdzaak

dat in 2023 voor het eerst sinds lang alle 9 kaderplaatsen effectief ingevuld zijn. Ook de uitvoering van het nieuwe sectoraal akkoord had zijn invloed op de loonkosten.

Het grootste deel van de effectief uitgegeven werkingskosten ging naar de huurgelden van het gebouw, het voorzien van de nodige ICT-ondersteuning (diensten zoals onderhoud en hosting website, onderhoud en ondersteuning gebruikersinfrastructuur en telefonie en internet) en de uitbetaling van presentiegelden. Voor het geheel van de werkingskosten was er bij de aanvang van het jaar 22% meer begroot dan de uiteindelijke verrichte kost: er werd met zuinigheid doelbewust gemikt op een overschot van 43 K euro, waarmee dan het tekort op de loonpost grotendeels zou kunnen worden gedekt. In 2023 werd er aldus onder meer geen groot evenement georganiseerd (zoals een nieuwjaarsreceptie of dure studiedag), en ook werd er bespaard door de opzeg van een duur digitaal abonnement.

Bij de investeringen was er in totaal 18 K euro uitgaven begroot. Enerzijds voor de verwerving van materiaal (10 K euro): dit bedrag werd slechts deels opgebruikt (4 K euro), met name voor de aankoop van nieuwe laptops en smartphones. Daarnaast was er een budget voorzien voor investeringen in immateriële goederen (8 K euro), met name onder andere de aankoop van licenties en software, aanpassing van de website. In 2023 werden er evenwel geen dergelijke investeringen verricht. Ook hier werd het aldus gerealiseerde overschot gedirigeerd richting loonkosten.

Het begrotingsjaar 2023 werd afgesloten met een budgettaire overschot van 7 K euro wat overeenkomt met een overschot van ongeveer 1% t.o.v. de totale begroting. Het uitgebreide gedetailleerde financieel verslag van het boekjaar 2023 kan steeds opgevraagd worden op het secretariaat van de Minaraad.

De inzet van raadsorganisaties, raadsleden en secretariaatsleden

Uit het hierna volgende hoofdstuk, met kengetallen over de 'throughput', zal blijken dat de Minaraad, als collectief of op werkgroepsniveau, in 2023 te maken heeft gehad met 92 werk-events, 8 raadszittingen en 27 schriftelijke procedures. Dit maakt dat de raadsleden, daartoe gemandateerd door hun raadsorganisaties, heel wat werkuren besteed hebben aan de werking van de Minaraad. Deze inzet is noodzakelijk voor de werking van de Minaraad – en onvolprezen.

In 2023 nam Walter Roggeman het voorzitterschap waar over dit geheel van processen. Hij zat zowel de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur voor als de raadszittingen. Bovendien trad hij op als voorzitter van de Werkgroep Biodiversiteit en Ecosystemen.

In 2023 zetelden in het Dagelijks Bestuur, naast Walter Roggeman, nog Benjamin Clarysse (Bond Beter Leefmilieu), Leen Franchois (Boerenbond), Erik Grietens (Bond Beter Leefmilieu), Katelijne Haspeslagh (VOKA), Jos Ramaekers (Natuurpunt), Piet Vanden Abeele (Unizo) Valérie Vandenabeele (Landelijk Vlaanderen), Thomas Vael (ACV), Robin Verachert (Natuurpunt) evenals Jan Verheeke en Katelijne Symens voor het secretariaat.

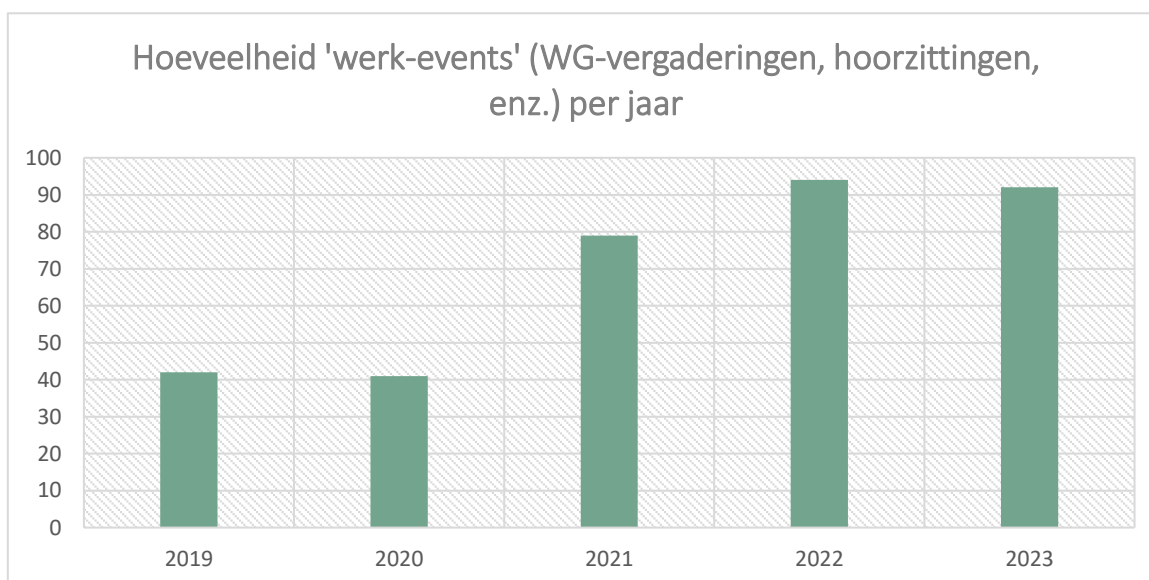
Naast Jan Verheeke en Katelijne Symens maakten Griet Blomme, Stefanie Corens, Francis Noyen, Kathleen Quick, Jurgen Sleewaegen, en Wim Van Gils deel uit van het secretariaat. Ine Baetens sloot zich aan bij het secretariaat in september 2023.

4 Kengetallen: 'throughput' in 2023

'Werk-events' – werkvergaderingen, hoorzittingen enz.

De meeste werkzaamheden van de Minaraad gebeuren op het niveau van de werkgroepen. In de context van de werkgroepen gaan er werkvergaderingen door, ter voorbereiding van adviezen. Maar werkgroepen liggen ook aan de basis van hoorzittingen, studie-events, enz. ... er zijn dus ook andere types 'werk-events' dan alleen maar werkvergaderingen. Ten andere, sommige 'werk-events' vinden in praktijk plaats bij andere adviesraden, waarmee er een samenwerking loopt rond een bepaald project.

In 2023 waren de raadsleden en raadsorganisaties aldus via de Minaraad betrokken in 92 'werk-events', wat iets minder is dan het vorige werkjaar.

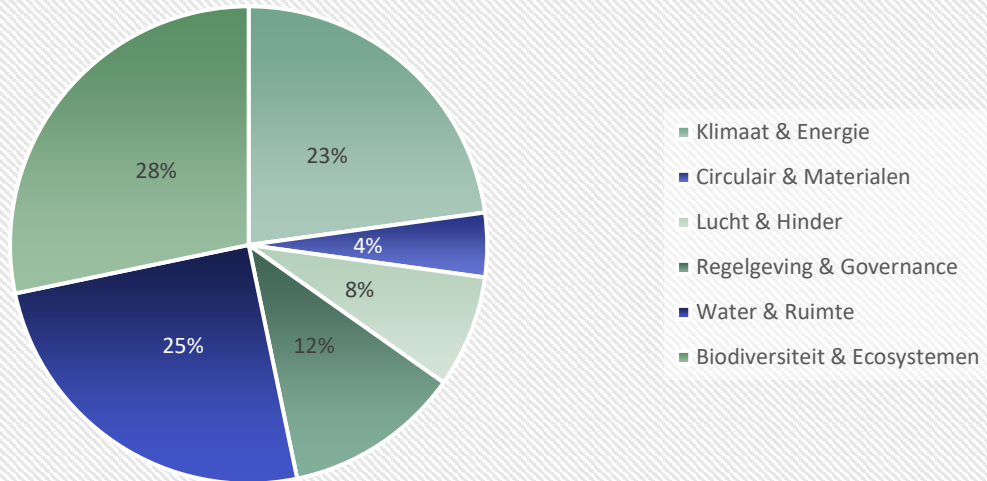

De 'knik-naar-boven' die sinds 2021 plaatsgreep, heeft deels te maken met de grotere hoeveelheid adviesvragen die de Minaraad beantwoordde met een adviesproject, en deels ook met het intensiever toepassen van vergaderingen via het internet: gebruik te maken van die faciliteit is sinds de COVID-periode gewoner geworden, wat het ten andere makkelijker maakt om korte en efficiëntere overlegmomenten te beleggen.

De binnen de Minaraad bekomen adviezen behandelen allerlei aan het omgevingsbeleid verbonden thema's. Aldus kan men de adviezen – net zoals de hiervoor besproken 'werk-events' – thematisch clusteren per werkveld. In de Minaraad is er reeds enige jaren sprake van zes werkvelden.

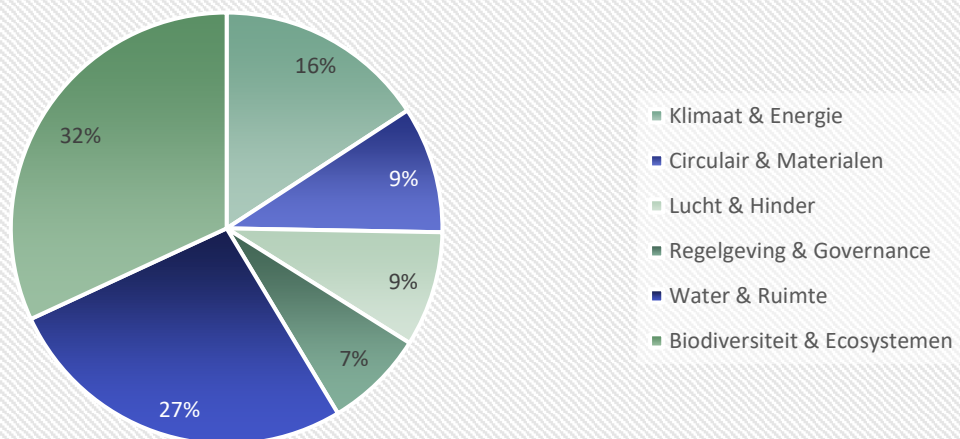
Meer dan driekwart van de 93 'werk-events' die in 2023 doorgang vonden in de Minaraad, vonden plaats in de context van drie werkvelden: het Werkveld 'Biodiversiteit & Ecosystemen' (26 events of 28%; inclusief PWC Bosbeleid en PWC Jachtbeleid) het Werkveld 'Klimaat & Energie' (23 events, of 25%) en het Werkveld 'Water & Ruimte' (21 events of 23%). Het resterende kwart ging naar 'werk-events' in de Werkvelden 'Circulair & Materialen', 'Lucht & Hinder' en 'Regelgeving & Governance'.

Grafiek: aandeel 'werk-events' (WG-vergaderingen, hoorzittingen, enz.) per werkveld in 2023

De verdeling van de in 2023 bekomen 'werk-events' over de zes werkvelden van de Minaraad is vergelijkbaar met het gemiddelde van de afgelopen vijf werkjaren (i.e. periode 2019-2023). Wel is het aandeel werkvergaderingen voor het werkveld 'Klimaat & Energie' relatief toegenomen in 2023 (van gemiddeld 16% van de 'werk-events' in 2019-2023, naar 23% in 2023), evenals het aandeel voor het werkveld 'Regelgeving & Governance' (aandeel van 7% in 201-203, naar 12% van de 'events' in 2023).

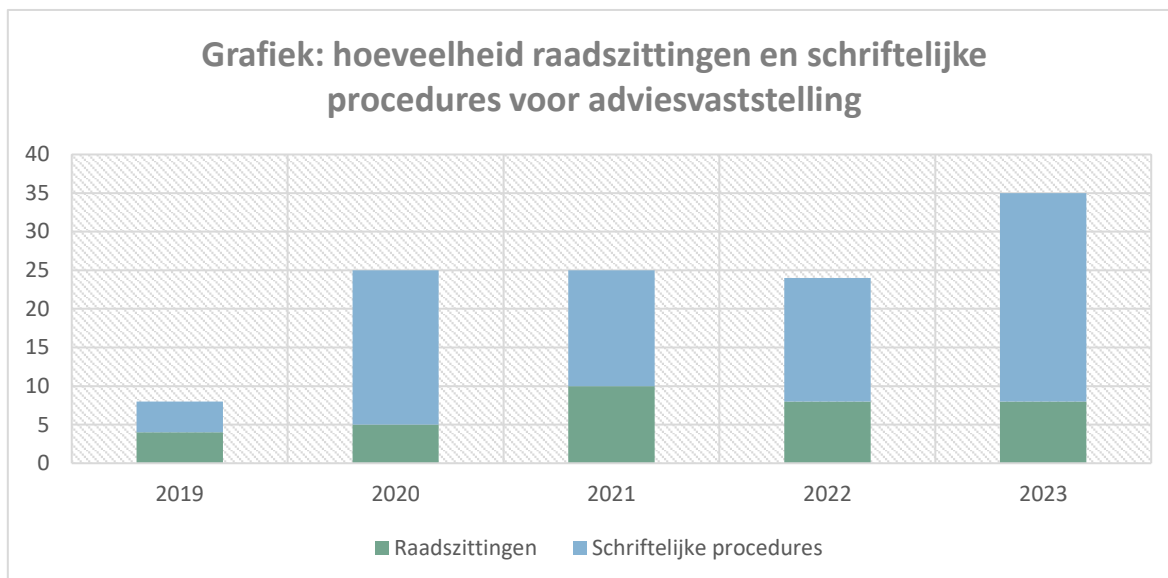
Grafiek: aandeel 'werk-events' (WG-vergaderingen, hoorzittingen enz.) per werkveld, gemiddeld over periode 2019-2023

Globaal zorgden de Werkvelden 'Biodiversiteit & Ecosystemen' en 'Water & Ruimte', in die periode 2019-2023, voor meer dan de helft van de 'werk-events'. Het gegeven dat het grootste aantal 'werk-events' verbonden is aan het Werkveld 'Biodiversiteit & Ecosystemen', houdt onder meer ook verband met het feit dat onder deze noemer ook de zittingen meetellen van de Permanente Werkcommissie (PWC) Bosbeleid en de PWC Jacht.

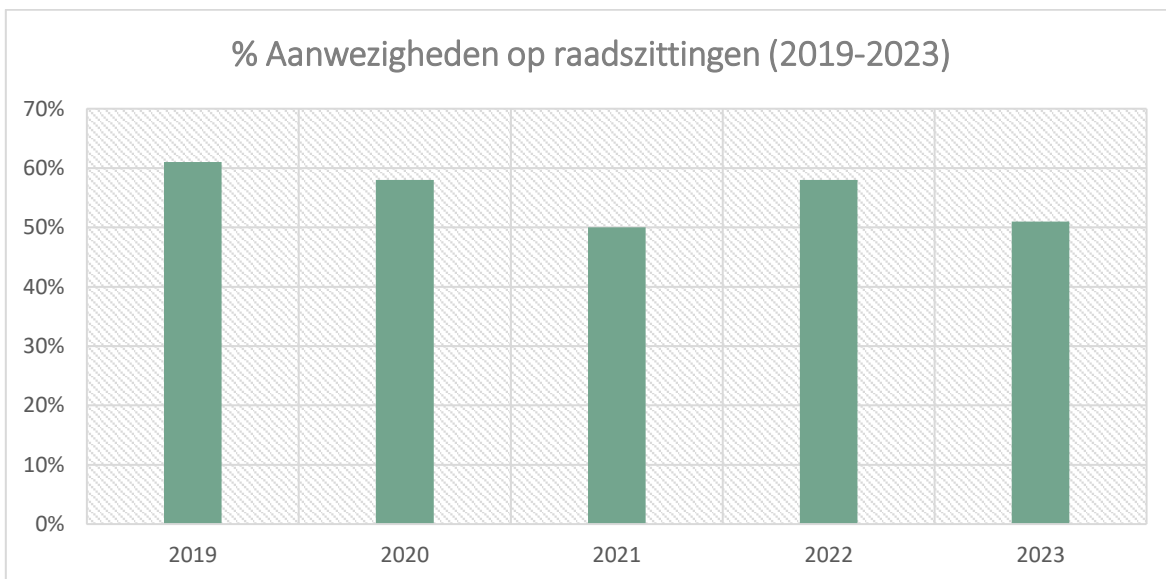
Raadszittingen en schriftelijke procedures

Werkvergaderingen leiden tot ontwerpadviezen, en ontwerpadviezen leiden, als het goed is, tot raadsbeslissingen – met name tot adviesvaststellingen. In principe verricht de Minaraad deze vaststellingsdaden op een raadszitting. In 2023 gingen er aldus 8 raadszittingen door, wat vergelijkbaar is met het werkjaar 2022 (8 raadszittingen) en 2021 (10 raadszittingen).

Niettemin stelt de Minaraad meer en meer adviezen vast via een ‘schriftelijke procedure’. Hierbij lanceert het secretariaat een op werkgroepsniveau opgemaakt ontwerpadvies, via mailverkeer en via website, om aldus in het bestek van 7 werkdagen tot adviesvaststelling te komen. Elke aldus georganiseerde procedure heeft betrekking op één adviesvaststelling. In 2023 gingen er aldus 27 schriftelijke procedures door: niet alleen een record, maar dit maakt bovendien ook dat meer dan de helft van de adviezen vastgesteld is geweest via deze beslissingsmethode. Een per schriftelijke procedure bekomen advies wordt bekrachtigd op de eerstvolgende raadszitting – tot op dat moment kunnen de raadsorganisaties en raadsleden hun onthouding bij zo’n advies laten optekenen.

Wat de raadszittingen zelf betreft, wordt het quorum over het algemeen behaald. Elke zitting is een deel van de raadsleden dat zich laat vertegenwoordigen, en nemen er raadsleden deel per elektronische weg.

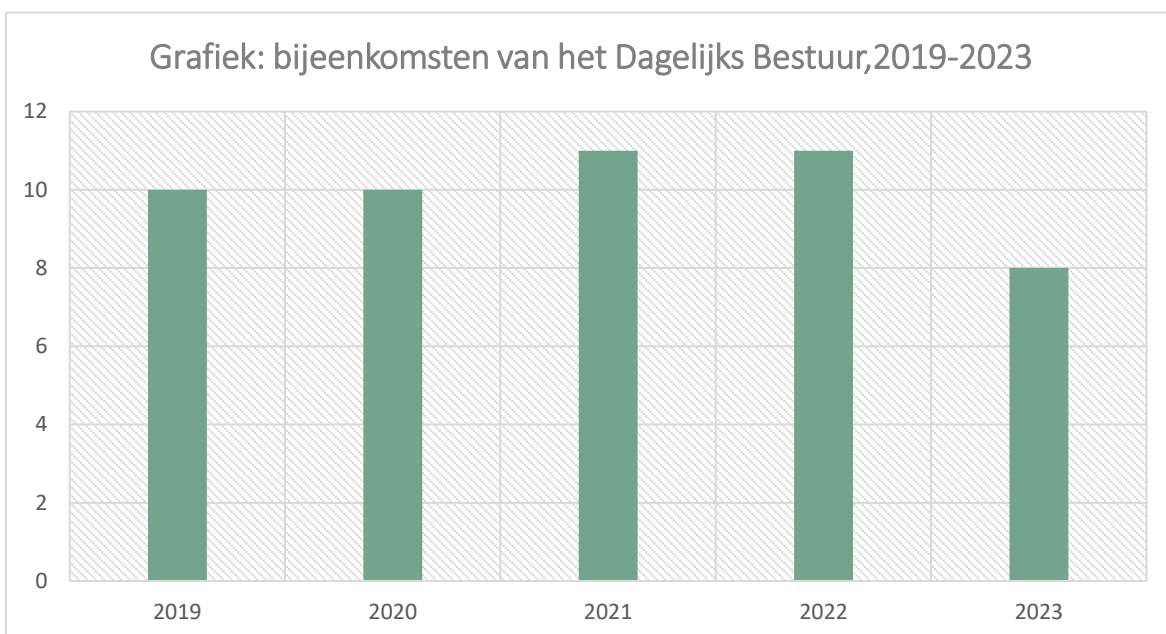

Indien een raadszitting plaatsgrijpt zonder dat men het quorum behaalt, worden de bekomen adviezen bekrachtigd op de eerstvolgende raadszitting.

Zittingen van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft zich in 2023 vooral ingelaten met het bewaken en bevorderen van de voortgang van de werkzaamheden, wat niet wegneemt dat er ook algemene gedachtewisselingen waren over de kwaliteit en de richting van de werking.

De vergadering van het Dagelijks Bestuur is wel iets minder vaak samengekomen in 2023 dan in de voorgaande jaren, wat blijkt uit volgende grafiek.

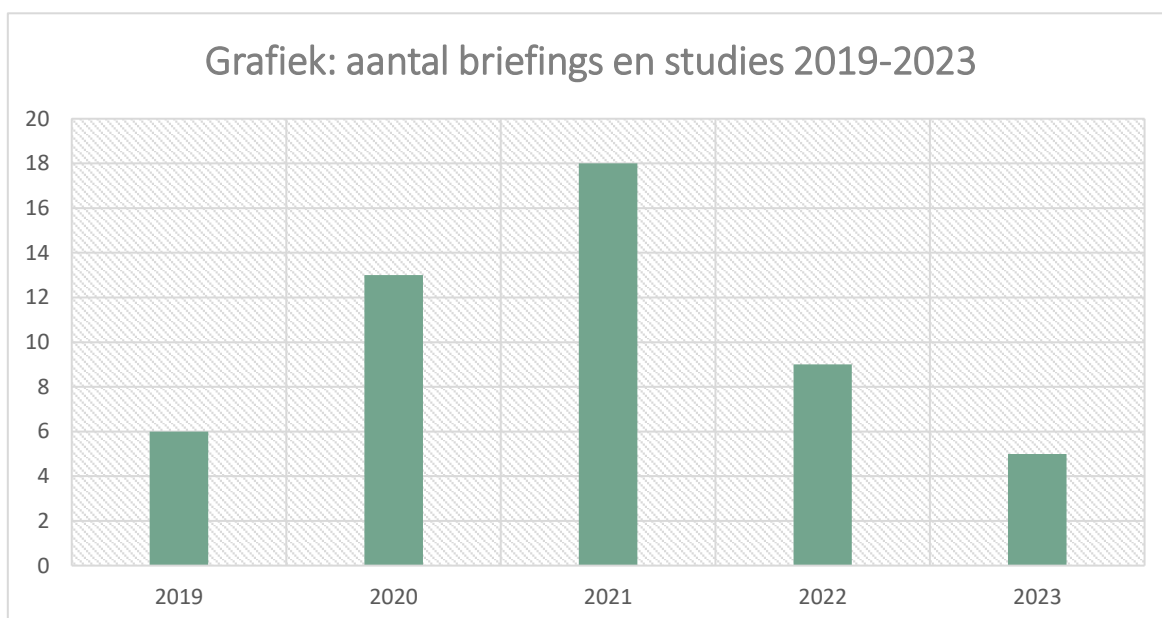
De acht vergaderingen waren desalniettemin voldoende om de werkzaamheden van de Mineraad te regelen. Zoals reeds uiteengezet, de startbeslissingen voor adviesprojecten zijn belangrijk: deze neemt het Dagelijks Bestuur over het algemeen via schriftelijke beslisprocessen.

5 kengetallen: 'outputs' in 2023

Kennisdocumenten

Indien er doorheen het werkjaar een periode van vrije arbeidstijd beschikbaar is, probeert het secretariaat briefings en studies op te maken ten behoeve van de raadsorganisaties. Deze documenten zijn erop gericht syntheses of verkenningen te bieden ten behoeve van de raadsleden, en dit over topics waarvan vermoed kan worden dat ze later het voorwerp zullen zijn van adviesvragen.

In navolgende grafiek een overzicht van het aantal briefings en studies per jaar, in de afgelopen vijf jaren.

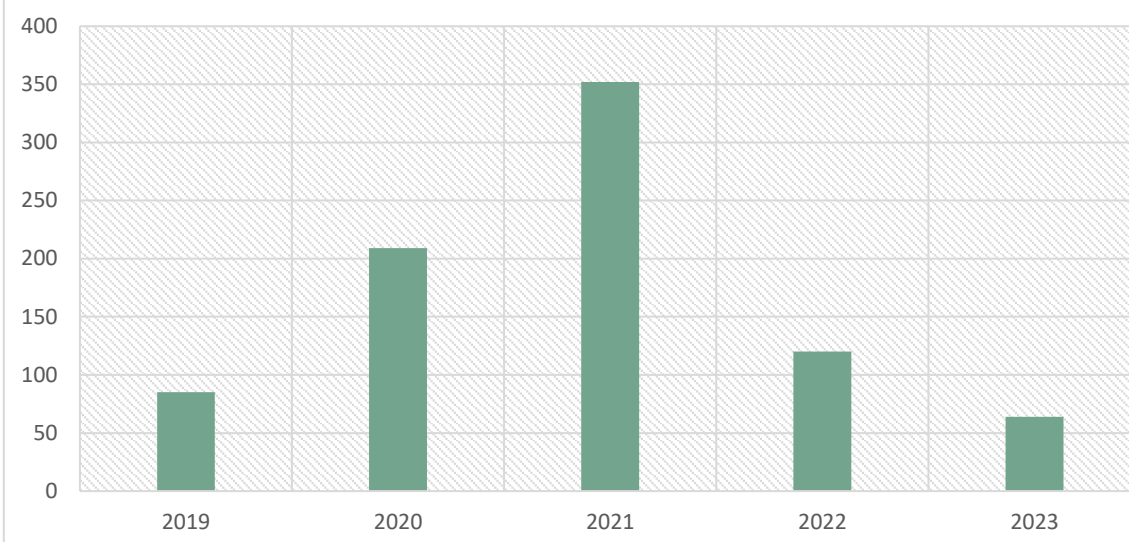

Het werkjaar 2023 was in de periode 2019-2023 het zwakste jaar voor wat kennisdocumenten aangaat, met vijf 'producten':

- Een briefing over de bestaande Europese regelgeving inzake Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS);
- Een briefing met vooruitzichten inzake het Europese beleid over ZZS;
- Een uitgebreide verslagnotitie over de Rondetafel ZZS, 18 september 2023;
- Een briefing over de stand van zaken en discussie betreffende de financiering waterbeleid;
- Een uitgebreid verslag over de VLEVA / Mina sessie EU bodemmonitoringswet, 13 juli 2023.

Het werkjaar 2021 was het sterkste jaar voor kennisdocumenten: het secretariaat produceerde in dat jaar 18 briefings en studies die door de Minaraad aanvaard werden als werkbasis. Deze evolutie in die periode is op vergelijkbare wijze verlopen voor het aantal geproduceerde pagina's studiedocument of briefing:

Grafiek: pagina's briefing- en studietekst 2019-2023

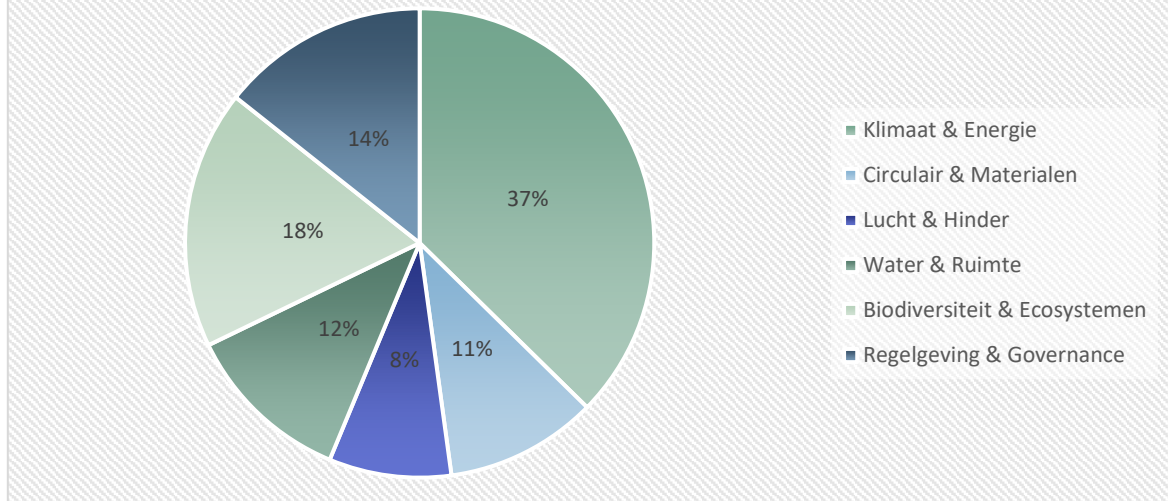

Wat is de verklaring voor deze evolutie? Zoals reeds gezegd, de hoeveelheid studiedocumenten neemt toe als er bij het secretariaat tijd voor is, en neemt af als de beschikbare arbeidstijd moet gaan naar het opmaken van adviezen. Aangezien 2023 een topjaar was voor het aantal ontvangen adviesvragen, bleef er weinig arbeidstijd beschikbaar voor studies.

Een tweede reden voor die evolutie in het aantal studiebladzijden bestond hierin dat in de jaren 2020 en 2021 het Europese klimaatbeleid tot volle ontplooiing kwam. Voor het secretariaat was het zaak om – zowel voor het eigen inzicht als voor dat van de raadsleden – tijdig goed studiemateriaal te verschaffen over die Europese maatregelen, die immers in een latere fase zouden leiden tot Vlaamse beleidsdiscussies.

Het voorgaande komt ook tot uiting in de verdeling van het aantal studie- en briefingbladzijden, verdeeld over de zes werkvelden: 37% van het redactioneel werk is verricht ten behoeve van het werkveld 'Klimaat & Energie', waarin de meeste Europese ontwikkelingen plaatsgrepen.

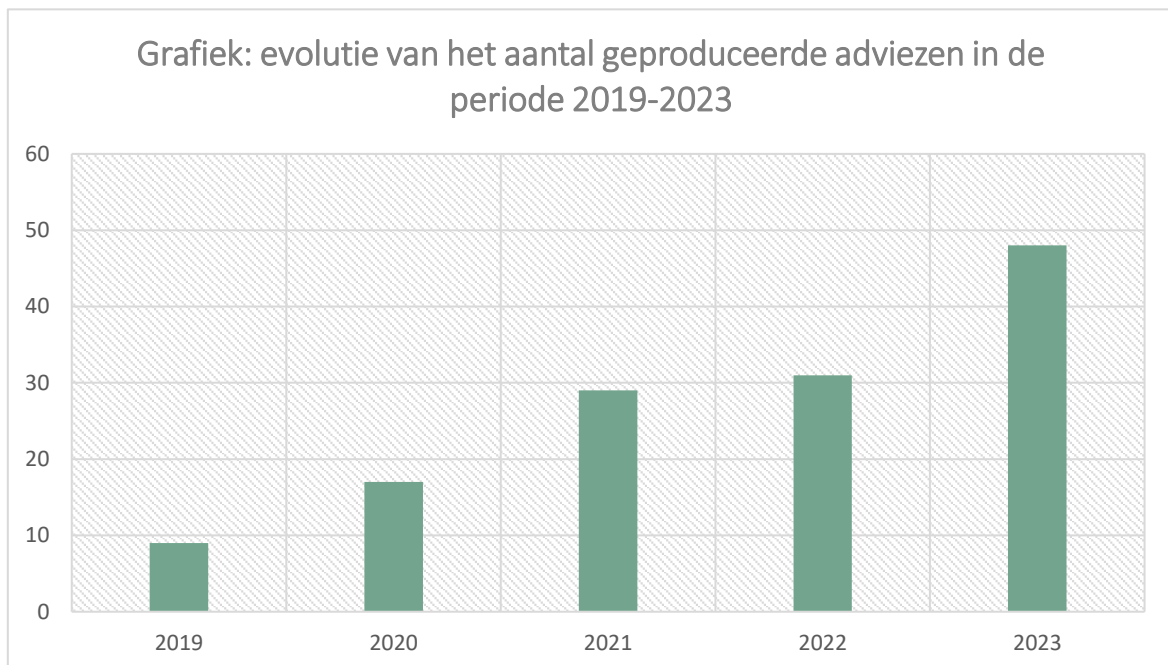
Grafiek: verdeling briefing- en studiepagina's over de werkvelden, 2019-203

Kwantitatief beeld van het advieswerk

In 2023 produceerde de Minaraad 46 adviezen – maar eigenlijk gaat het over 48 adviezen.¹ Het werkjaar 2023 is wat dat betreft het meest productieve jaar geweest van de afgelopen vijf werkjaren, wat mag blijken uit de navolgende grafiek.

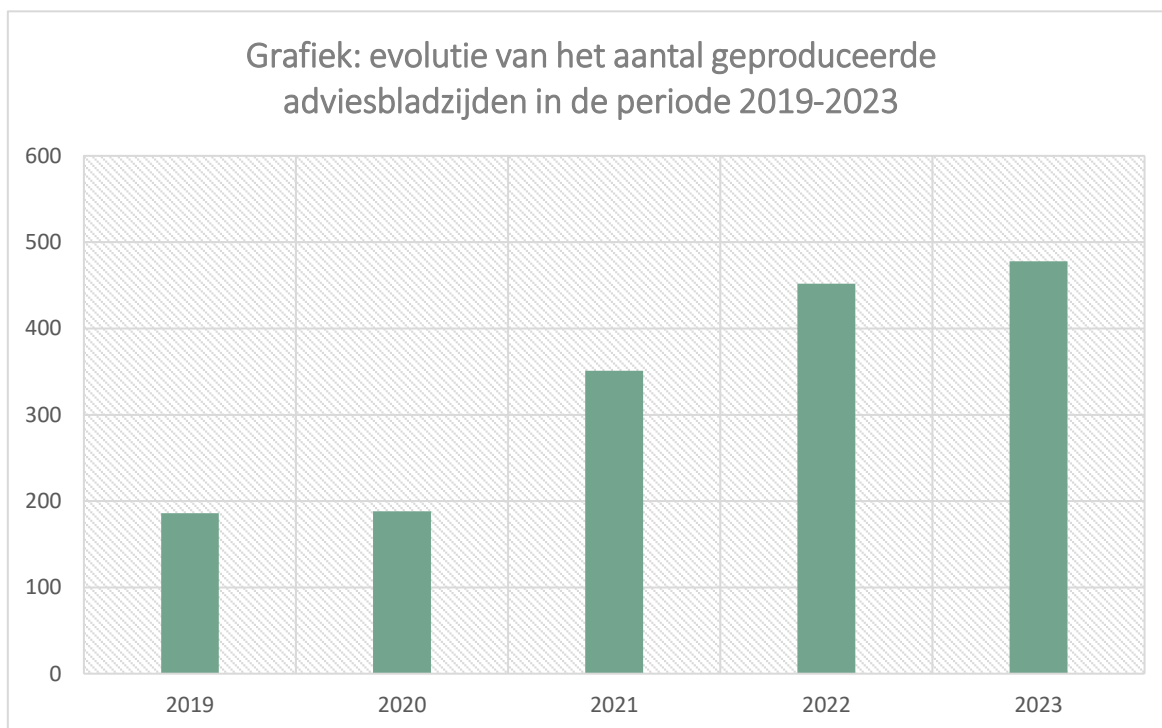
Grafiek: evolutie van het aantal geproduceerde adviezen in de periode 2019-2023

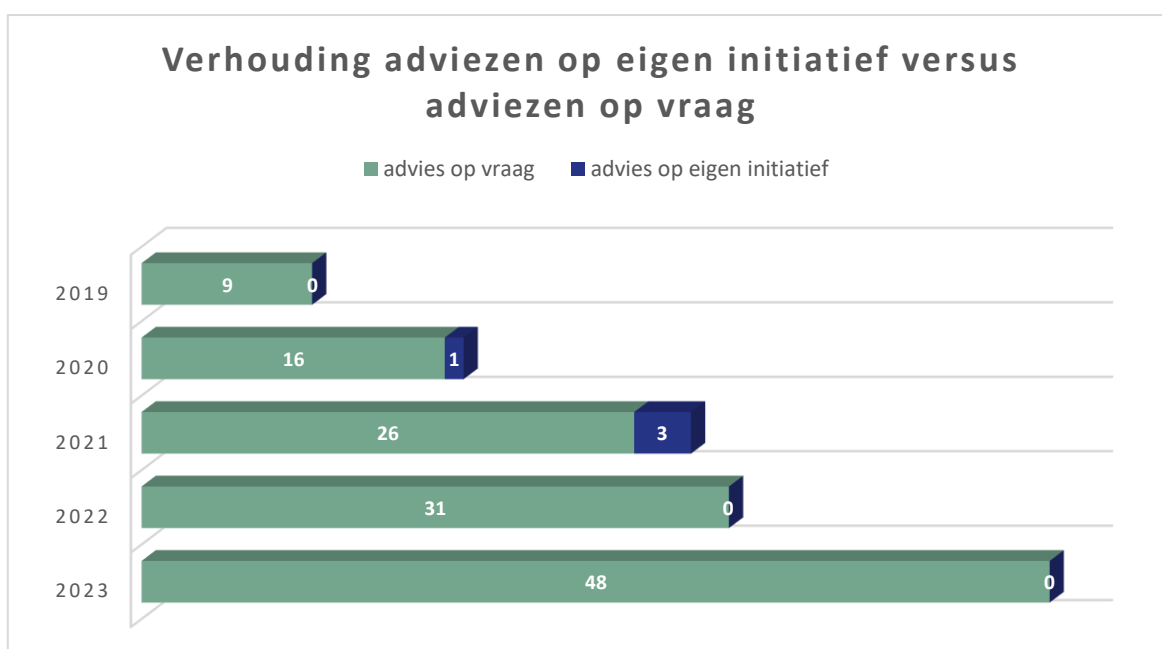
De verklaring voor dit recordjaar ligt bij het eerder geschetste gegeven dat er in 2023 een recordhoeveelheid zinnige adviesvragen zijn gesteld.

¹ En zo wordt het ook aangepakt in de navolgende statistieken. Het verschil ligt bij [Advies 23-042](#) dat eigenlijk een 'drie-in-één' advies vormt – met één advies is de Minaraad ingegaan op drie adviesvragen.

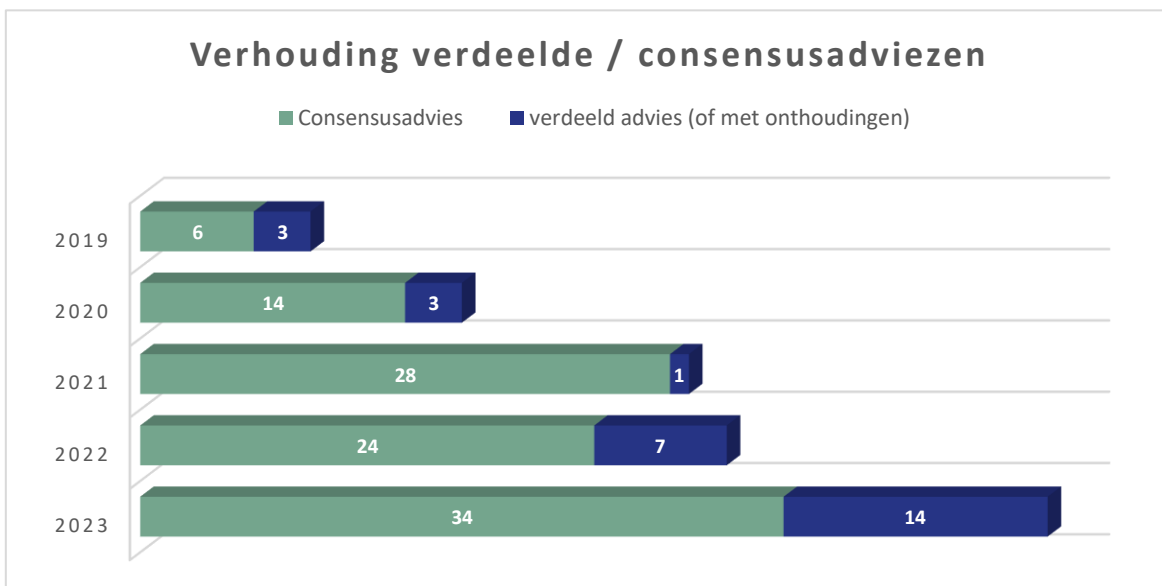
Omdat er aan de werkvelden concrete werkgroepen verbonden zijn, en omdat de werkgroepsleden daadwerkelijk elke bladzijde van de ontwerpadviezen grondig moeten nalezen en bespreken – opdat de betrokken raadsorganisaties daadwerkelijk zouden kunnen instemmen met de adviezen – is het de moeite waard om ook eens te wijzen op het aantal geproduceerde adviesbladzijden. In 2023 bespraken de werkgroepsleden ‘netto’ (met aftrek van titelpagina, inhoudstafel enz.) 478 pagina’s adviestekst. Ook in dit opzicht is 2023 een productief jaar geweest, wat mag blijken uit de evolutie van het aantal adviespagina’s over de laatste vijf werkjaren heen.

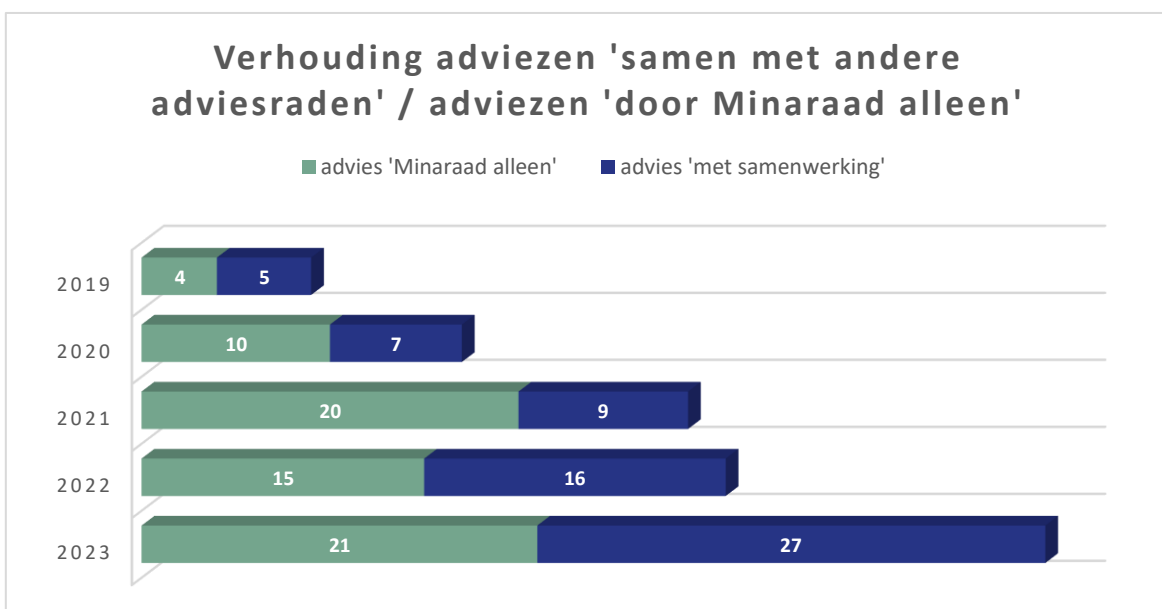
Wat aan de inputzijde reeds besproken werd, komt hier terug: aangezien er in 2023 veel adviesvragen waren, heeft de Minaraad in dit werkjaar geen adviezen op eigen initiatief vastgesteld. Maar ook in vorige jaren vormden adviezen op eigen initiatief een marginaal gegeven.

Bij adviesvraagdossiers is het dikwijls zo dat niet alleen de beleidsmatige consensus, maar ook de onderliggende verdeeldheid vastgespijkerd is. Wanneer aldus een punt van beleidsmatige onenigheid slechts partieel opgelost is, komt die onenigheid terug aan de oppervlakte bij de bespreking ervan in de Minaraad; als er bovendien ook vele adviesvragen voorliggen, is er niet voldoende tijd om alle onenigheden oplossingsgericht uit te praten. Dit heeft impact gehad op het aandeel consensusadviezen in het totale advieswerk van de Minaraad, zoals blijkt uit de grafiek:

Bij vele adviesvragen is het voor de adviesraden aan wie dezelfde adviesvraag gesteld wordt, ook zinniger om samen te werken. Wanneer men bij de aanvang van een adviestraject kan komen tot een samenwerkingsafspraken, waarbij één raadssecretariaat het project 'trekt', en waarbij de raadsleden slechts in de context van één adviesraad aan overlegprocessen moeten deelnemen, en waarbij de andere adviesraden het bekomen advies onderschrijven, dan is dat inspanning gespaard. Wat dit betreft was de evolutie in 2023 als volgt:

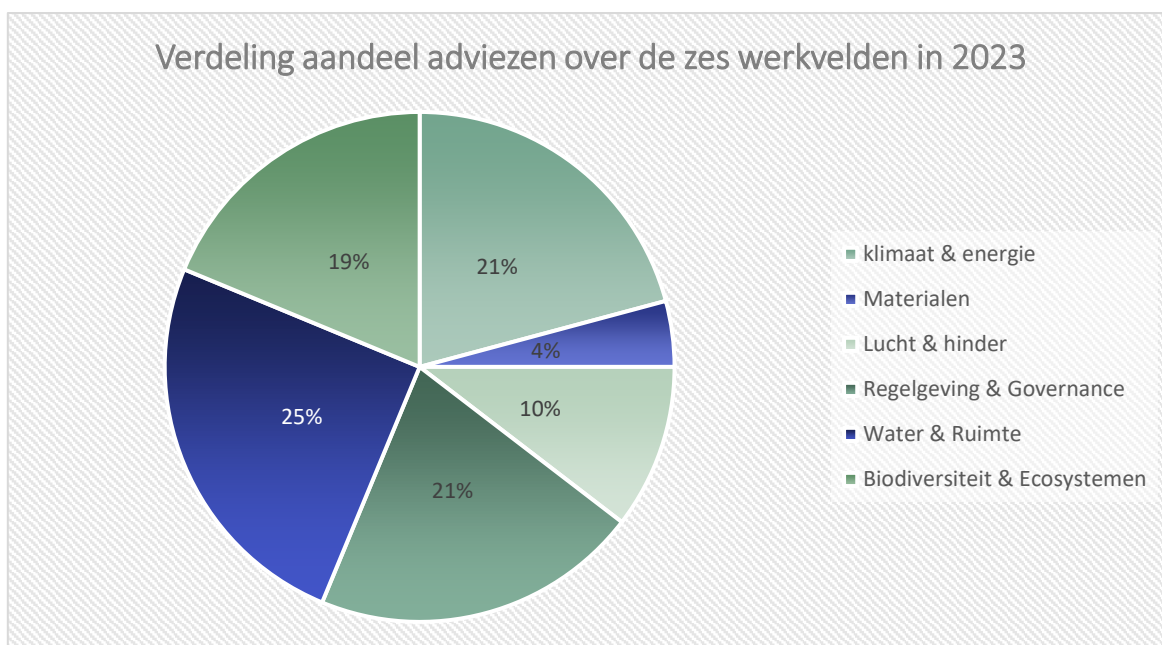

Het geleverde advieswerk vanuit het oogpunt van de werkvelden

Vanuit het oogpunt van de thematische werkvelden kunnen de 48 (/46) adviezen die de Minaraad in 2023 heeft vastgesteld, als volgt worden verdeeld:

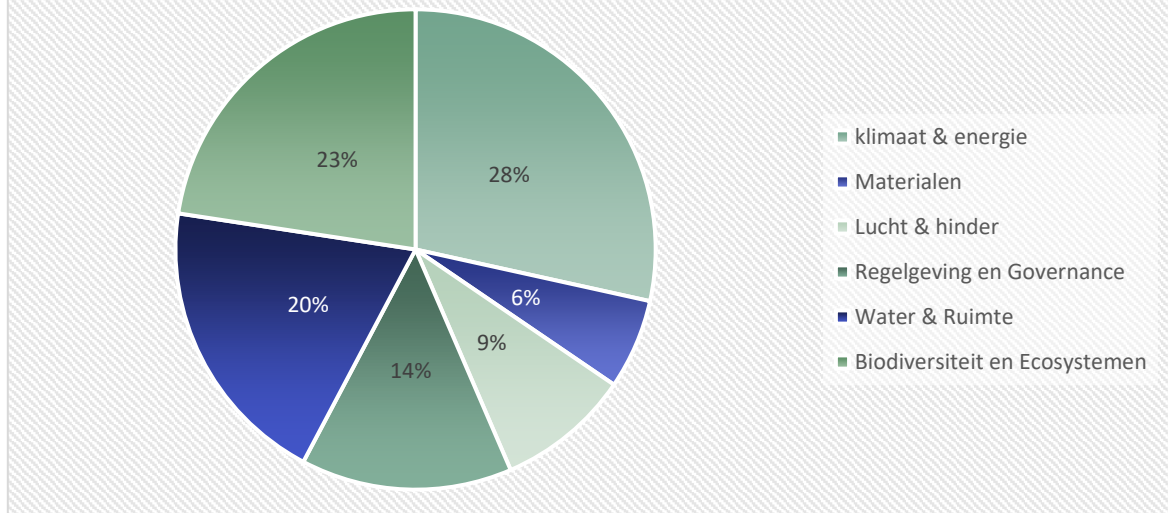
- 12 adviezen vastgesteld in het Werkveld ‘Water & Ruimte’,
- 10 adviezen in het Werkveld ‘Klimaat & Energie’,
- 10 adviezen in het Werkveld ‘Regelgeving & Governance’,
- 9 adviezen voor het Werkveld ‘Biodiversiteit & Ecosystemen’,
- 5 adviezen in het Werkveld ‘Lucht & Hinder’ en
- 2 adviezen in het Werkveld ‘Materialen & Circulair’.

De procentuele verdeling hiervan is weer te vinden in de grafiek hieronder:

Om deze thematische verdeling van de in 2023 vastgestelde adviezen te appreciëren, zijn er twee vergelijkingspunten. Een eerste betreft de hoeveelheid vastgestelde adviespagina's per thema:

Verdeling aandeel adviesbladzijden over de zes werkvelden in 2023

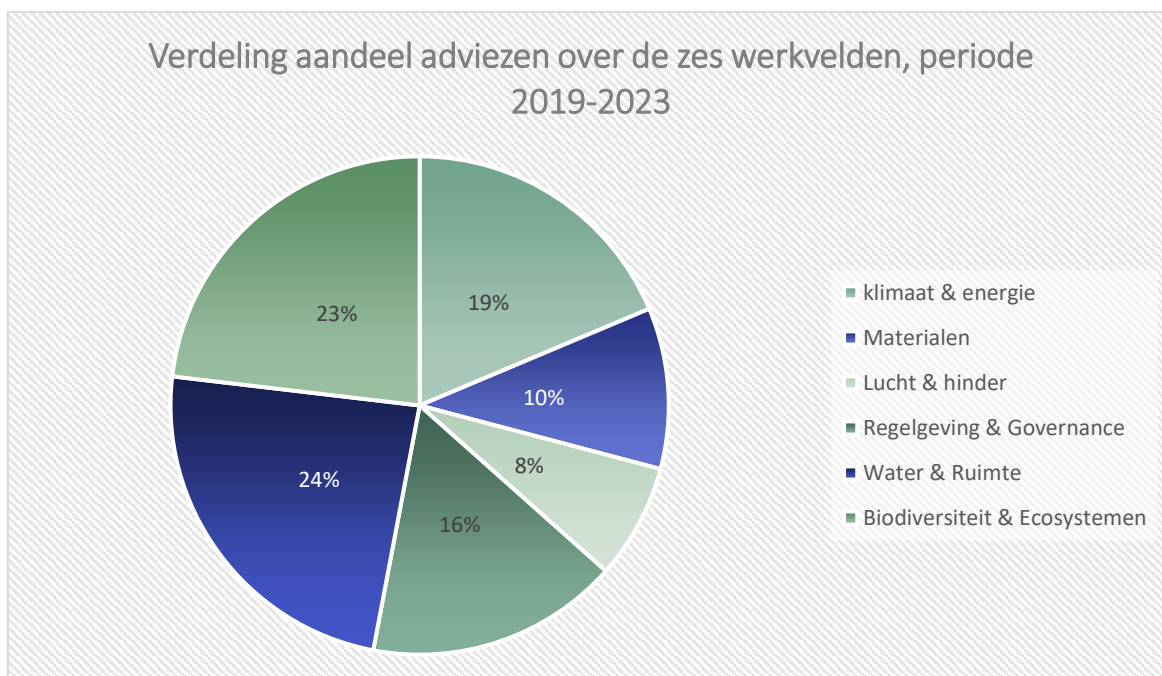

Het valt op dat het Werkveld 'Klimaat & Energie' geleid heeft tot 28% van de geproduceerde pagina's – in verhouding tot 21% aandeel in het aantal afzonderlijke adviezen (voorlaatste grafiek): het wil zeggen dat de aan dit Werkveld verbonden werkgroep intensief heeft moeten overleggen in 2023, met vele adviezen en, bovendien ook, vele te bespreken adviespagina's als voorwerp.

Omgekeerd heeft, bij het Werkveld 'Regelgeving & Governance', 21% van het aantal afzonderlijke adviezen (voorlaatste grafiek) geleid tot 14% van het aantal geproduceerde pagina's (laatste grafiek). Vergelijkbaars, maar in mindere mate, bij het Werkveld 'Water & Ruimte'. Dit neemt niet weg dat ook deze werkgroepen intensief hebben gewerkt, maar gemiddeld genomen telkens over meer beperkte adviesteksten.

Bij de andere werkvelden is de omvang verschillend, maar is de verhouding tussen aantal adviezen en aantal adviespagina's min of meer constant.

Een ander vergelijkingspunt om iets te zeggen over de verhoudingen tussen de werkvelden, betreft de vergelijking van het jaar 2023 met het geheel van de periode 2019-2023.

Wat hier opvalt zijn de sterkere schommelingen in aantal adviezen bij de Werkvelden 'Regelgeving & Governance' en 'Materialen & Circulair'. In beide gevallen is de verklaring eraan gelegen dat de betrokken secretariaatsplaats een periode lang feitelijk niet ingevuld was met een actieve expert.

BIJLAGEN

Bijlage 1: samenstelling Minaraad sinds 26 juni 2024 tot het einde van het jaar

Raadssamenstelling december 2023					
Effectieve leden			Plaatsvervangers		
Naam	M	V	Naam	M	V
Benjamin Clarysse	1	0	Tycho Van Hauwaert	1	0
Heleen De Smet	0	1	Erik Grietens	1	0
Almut Bonhage	0	1	Julie van Houtryve	0	1
Ineke Maes	0	1	Nina Maat	0	1
Anja Delief	0	1	Laurie Braet	0	1
Walter Roggeman	1	0	Jos Ramaekers	1	0
Sarah Tilkin	0	1	Steven Verdonck	1	0
Robin Verachtert	1	0	Diemer Vercayie	1	0
Piet Vanden Abeele	1	0	Noémie Van Bogaert	0	1
Katelijne Haspeslagh	0	1	Steven Betz	1	0
Bart Beliën	1	0	Leen Franchois	0	1
Thomas Vael	1	0	Fien Van Damme	0	1
Pieter Verbeek	1	0	Peter Hertog	1	0
John Hallaert	0	1	Caroline Van de Sande	1	0
Valérie Vandenabeele	0	1	Margot Leemans	1	0
Gert Michiels	1	0	Lieve De Porre	0	1
Lutgart Vrints	0	1	Pieter Ledeganck	1	0
Jan Velghe	1	0	Bert Stevens	1	0
Brent Roobaert	1	0	Hilde Van Look	0	1
Steven Verbanck	1	0	Karen Alderweireldt	0	1
Sara Vicca	0	1			
Karel Van Acker	1	0			
Natalie Beenaerts	0	1			
Fee Kirsch	0	1			
	12	12		11	9
Totaal aantal leden	24		Totaal aantal plaatsvervangers	20	
Procentuele verdeling M/V	50%	50%	Procentuele verdeling M/V	55%	45%

Bijlage 2: aanwezigheden op raadszittingen in 2023

		25/01/2023	30/03/2023	29/06/2023	21/09/2023	28/09/2021	19/10/2023	23/11/2023	21/12/2023		
		13	11	13	15	11	12	11	13		
1	milieu- en natuurbeweging	0	0	0	1	1	1	0	0	3	
2	milieu- en natuurbeweging	1	1	1	0	0	1	0	1	5	
3	milieu- en natuurbeweging	1	0	0	1	1	0	0	1	4	
4	milieu- en natuurbeweging	0	0	1	0	0	0	0	0	1	
5	milieu- en natuurbeweging	0	1	1	1	0	0	1	0	4	
6	milieu- en natuurbeweging	1	1	1	1	1	1	1	1	8	
7	milieu- en natuurbeweging	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
8	milieu- en natuurbeweging	0	1	1	0	1	1	1	0	5	
9	door SERV voorgedragen	1	1	1	1	1	1	0	1	7	
10	door SERV voorgedragen	1	1	1	1	1	1	1	1	8	
11	door SERV voorgedragen	1	0	1	1	1	1	1	1	7	
12	door SERV voorgedragen	1	1	0	1	1	1	1	1	7	
13	door SERV voorgedragen	1	0	0	0	0	1	1	1	4	
14	door SERV voorgedragen	1	1	1	1	0	0	1	1	6	
15	partners van de open ruimte	1	0	0	0	1	1	1	1	5	
16	partners van de open ruimte	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
17	socio-culturele verenigingen	0	1	1	1	1	1	1	1	7	
18	socio-culturele verenigingen	1	1	1	1	0	1	0	1	6	
19	VVP	1	1	1	1	0	0	0	0	4	
20	VVSG	0	0	0	1	0	0	0	0	1	
21	expert-raadslid			1	1	0	0	0	1	3	
22	expert-raadslid			0	1	0	0	0	0	1	
23	expert-raadslid			0	0	0	0	0	0	0	
24	expert-raadslid			0	0	1	0	0	0	1	